

CRNA GORA I PREGOVAČKA POGLAVLJA 23 I 24

Pogled ka Evropskoj uniji

CRNA GORA I PREGOVARAČKA POGLAVLJA 23 I 24

Pogled ka Evropskoj uniji

Podgorica, maj 2018. godine

Naziv publikacije

CRNA GORA I PREGOVARAČKA POGLAVLJA 23 I 24
POGLEĐ KA EVROPSKOJ UNIJI

Izdavač**Za izdavača**

Boris Raonić

GradjanskaAlijansaCG

@GACrnaGora

gradjanskaalijansa

office@gamn.org

www.gamn.org

Studentska ulica br. 21/a, Lamela 9, st. 5, Podgorica

+382 20 513 687

Autori

GA tim

Karikature

Goran Šćekić

Korektura

GA tim

Dizajn i priprema za štampu

Blažo Crvenica

Zoran Zola Vujačić

Štampa

AP Print, Podgorica

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-9483-9-9

COBISS.CG-ID 35628816

Tiraž

500

Navođenje i korišćenje informacija iz ove publikacije u neprofitnim publikacijama ili sredstvima javnog informisanja građana, kao i korišćenje za druge nekomercijalne svrhe, dozvoljeno je, uz obavezno navođenje izvora i vlasnika autorskog prava.

Korišćenje materijala u bilo koje druge svrhe nije dopušteno bez prethodnog odobrenja Građanske alijanse. Pojedine slike u publikaciji su preuzete sa interneta u skladu sa „Creative Commons licence“.

Izrazi koji se u ovoj publikaciji koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju izraze u ženskom rodu.

Za djelove publikacije preuzetih iz eksternih izvora GA ne snosi odgovornost.

Sadržaj

Uvod	4
O čemu se pregovara?	6
Šta je zapisano u dokumentima EK?	13
“Non paper” za Crnu Goru iz novembra 2017. godine	13
Izvještaj EK o Crnoj Gori za 2017. godinu	19
Kako su pregovarale države članice?	23
Šta kažu političari i zvaničnici?	26
Primjeri direktnе koristi za građane od efikasnih pregovora	31
Iz novinarskog ugla	33
Timovi radnih grupa za pregovaračka poglavlja 23 i 24	36
Izvori	44

Uvod

Poštovani građani i građanke,

Pred vama je nova publikacija Građanske alijanse za 2018. godinu.

Crnogorsko društvo je već dugo godina u stanju konstantnih reformi. U moru birokratskih i nejasnih izvještaja običnom građaninu je sve teže da razluči najvažnije informacije o tome koliko sve te reforme zaista uspijevaju da promijene nabolje naše živote. Bez obzira da li se radi o novim zakonima, efikasnosti institucija koje su zadužene za njihovo sprovođenje ili prosto o životnim standardima i pokazateljima ekonomskog stanja.

Prije dvije godine smo započeli praksu pripremanja godišnjih publikacija koje objavljujemo svakog Dana nezavisnosti kako bi vam jasno i konkretno objasnili što se to u međuvremenu desilo sa našom državom, a smatramo da je imalo važne, pozitivne i negativne, uticaje na vaše živote.

Ove godine odlučili smo da izvještaj posvetimo, pregovaračkim poglavljima 23 i 24, koja – svi već znate – glavni su preduslovi za naše članstvo u Evropskoj uniji.

Iskustva dosadašnjih članica EU su pokazala da su upravo ova poglavlja, koja pokrivaju oblasti pravosuđa i temeljnih prava te pravde, slobode i sigurnosti, najzahtjevnija, jer predstavljaju srž funkcionisanja države. Po novoj strategiji pregovaranja, ova poglavlja će biti posljednja zatvorena.

Naravno, svi smo svjesni njihove važnosti, ali isto tako – vrlo malo znamo što se stvarno dešava iza brojnih statističkih pokazatelja, zvaničnih izjava, uopštenih kritika ili prosti – želje da se relativizuju problemi, prikriju prizemni interesi ili neznanje, bez obzira da li se radi o onima koji su odgovorni za primjenu evropskih standarda ili onih koji su zaduženi za kritičko posmatranje te primjene.

Nadamo se da ćete nakon čitanja ove publikacije – imati jasniju sliku o temama koje pominju svi – od EU diplomata, naših državnika, javnih službenika, NVO aktivista, novinara, taksista i komšija. Posebno imajući u vidu koliko su ova poglavlja bitna i da je neophodno da ih zatvorimo do kraja naredne godine, ako želimo ući u EU do 2025 godine.

Cilj je da svi informisano doprinesemo da Crna Gora ozbiljnije, prilježnije i temeljnije pristupi neophodnim reformama. I da u konačnom evropske vrijednosti i standardi u punom obimu zažive u Crnoj Gori, a ne da ostanu samo na nivou deklarativnog. To ćemo postići i ako svi mi - građani bolje razumijemo i aktivnije tražimo konkretne rezultate.

Na kraju, želimo da se posebno zahvalimo najboljem crnogorskom karikaturisti Goranu Šćekiću, koji je ustupio svoje karikature kako bi dodatno ilustrovali brojne zanimljive aspekte ove reformske priče. Iako smo svjesni da je za pojedine segmente tog procesa – karikatura sasvim dovoljan i prikladan format.

Tim GA

O čemu se pregovara?

POGLAVLJE 23

Evropski Savjet je 29.06.2012. potvrdio odluku Savjeta opštih poslova od 26.06.2012. o otvaranju pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji. Tada je održana i Prva Međuvladina konferencija između Crne Gore i EU kojom je zvanično otvoren proces pregovora.

Crna Gora je prva zemlja kandidat na koju se primjenjuje novi pristup u pregovorima, koji podrazumijeva da se poglavlja 23 Pravosude i temeljna prava i 24 Pravda, sloboda i bezbjednost, otvaraju na početku pregovora i ostaju otvorena do zatvaranja svih ostalih poglavlja.

U slučaju zastoja u ostvarivanju napretka u ovim poglavljima može doći do blokiranja daljeg napretka u svim ostalim.

Crna Gora je prva zemlja koja je prije zvaničnog otvaranja pregovora održala analitički pregled za poglavlja 23 i 24. Eksplanatori analitički pregled za 23 poglavlje održan je 26. i 27.03. 2012., dok je bilateralni održan 30. i 31.05.2012.

Pored potrebe za potpunim usklađivanjem nacionalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU, neophodno je da Crna Gora ostvari vidljive i mjerljive rezultate u primjeni tih zakona.

Nezavisno, depolitizovano i efikasno pravosuđe je preduslov da jedna zemlja može imati potpunu vladavinu prava. Borba protiv korupcije je u fokusu svih zemalja članica EU, pa će Crna Gora morati da pokaže sposobnost da efikasno sprovodi donijete zakone, kako u prevenciji korupcije, tako i u njenoj represiji.

Po pitanju temeljnih prava, očekuje se da zemlja kandidat za članstvo u EU pokaže sposobnost garantovanja svih temeljnih prava, kao i da bude spremna da pruži zaštitu u slučaju njihovog kršenja.

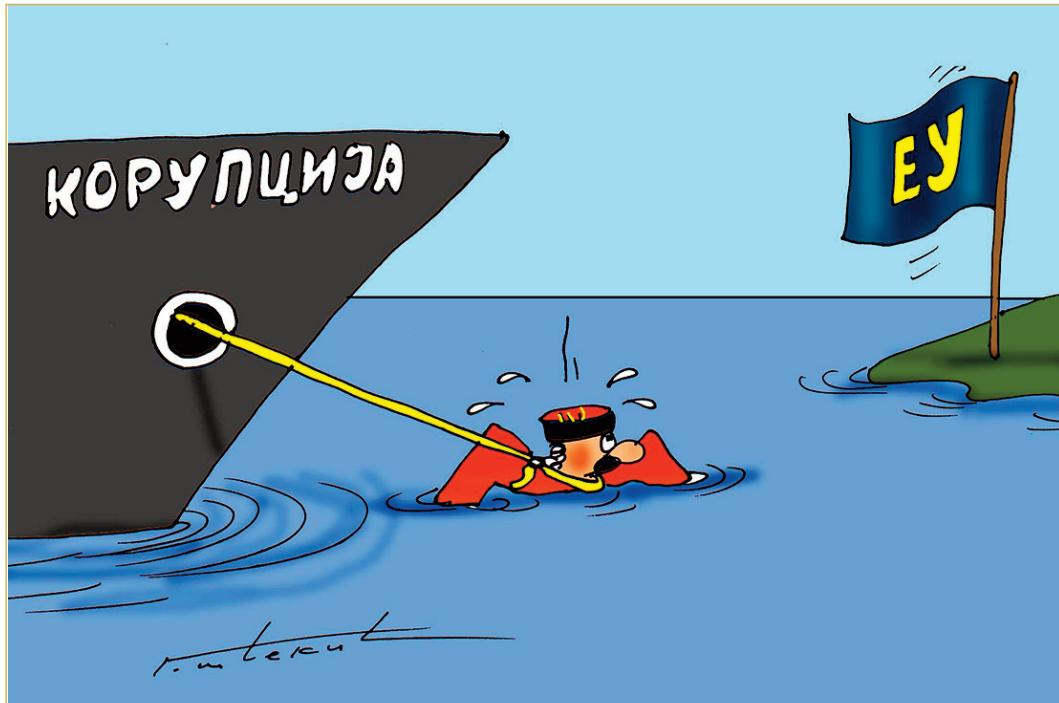
Svaki napredak u ovom poglavljtu djeluje na jačanje pravne sigurnosti i povjerenja građana u pravosudni sistem, kao i na podizanje svijesti svih građana o poštovanju i ostvarivanju temeljnih prava.

PRAVOSUĐE

Oblast pravosuđa izaziva posebnu pažnju EU imajući u vidu da je stabilan pravosudni sistem neophodan za ostvarivanje vladavine prava.

Ova oblast ima četiri podoblasti:

- ◆ nezavisnost;
- ◆ nepristrasnost;
- ◆ profesionalnost-stručnost-efikasnost;
- ◆ reforma pravosuđa.

Oblast pravosuđa sadrži najmanje pravne tekovine u ovom pregovaračkom poglavlju, koja se većinom sastoji od standarda koje jedna zemlja mora da ispunji u skladu sa modelom unutrašnjeg pravosudnog sistema, kako bi bila u potpunosti uskladena s pravnom tekovinom EU. Da bi zemlja kandidat bila uspješna u reformama u ovoj oblasti, mora ne samo imati potpunu uskladenost pravnih akata, već i mjerljive ostvarene rezultate u njihovom sprovođenju.

ANTIKORUPCIJA

Ova oblast će od otvaranja pa do samog zatvaranja pregovora biti predmet pažnje EU. Pravna tekovina iz ove oblasti sastoji se od niza Konvencija UN i Savjeta Evrope, kao i odluka i preporuka Evropskog Savjeta. Zemlja kandidat se mora u potpunosti uskladiti s pravnom tekovinom u ovoj oblasti ali i pokazati spremnost da ostvari vidljive rezultate kako u prevenciji, tako i u borbi protiv korupcije. Posebno problematična pitanja u ovoj oblasti su korupcija u osjetljivim oblastima (javne nabavke, zdravstvo, školstvo, pravosuđe, javna administracija i dr.), kao i finansiranje političkih partija.

TEMELJNA PRAVA

Temeljna prava predstavljaju osnovu svakog civilizovanog društva i pravno uređene države. Njihovo ostvarivanje mora biti garantovano i neometano. Ova oblast sadrži niz konvencija, protokola, povelja i deklaracija koje država kandidat mora uvesti u svoj pravni sistem. Istovremeno država kandidat mora obezbijediti i njihovo efikasno sprovođenje. Posebnu pažnju izazivaju teme antidiskriminacije, pravo na pravično suđenje, pravo na suđenje u razumnom roku i zaštita ličnih podataka.

PRAVA GRAĐANA EU

Prava građana EU se izdvaja kao posebna oblast prava, gdje svaka zemlja kandidat mora obezbjediti uslove za ostvarivanje prava državljanima zemalja članica EU. Ovdje spadaju pravo glasa i kandidovanja na izborima za Evropski parlament, pravo glasa i kandidovanja za lokalne izbore, pravo slobodnog nastanjivanja na teritoriji EU i diplomatska i konzularna zaštita. Većina pravne tekovine iz ove oblasti su odluke i direktive Evropskog savjeta koje većinom stupaju na snagu danom ulaska u EU.

POGLAVLJE 24

Osnovni cilj realizacije svih aktivnosti prepoznatih u okviru Poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost jeste da se omogući slobodno kretanje ljudi, uz garantovanje njihove bezbjednosti. Tako široko postavljen okvir obuhvata spektar većeg broja pitanja – od upravljanja vanjskim granicama Evropske unije, preko pravosudne saradnje u građanskim i krivičnim stvarima, pitanja i oblasti u okviru borbe protiv organizovanog kriminala do pitanja vizne politike, migracija i azila.

Oblast Pravda, sloboda i bezbjednost, u okviru poglavlja 24, podijeljena je na 12 podoblasti. To su: azil, migracije, vize, spoljne granice i šengenska pravna tekovina, suzbijanje organizovanog kriminala, suzbijanje zloupotrebe droga, suzbijanje trgovine ljudima, suzbijanje terorizma, pravosudna saradnja u građanskim i privrednim stvarima, pravosudna saradnja u krivičnim stvarima, policijska saradnja i carinska saradnja.

AZIL

Azil predstavlja jednu od ključnih oblasti kojoj EU posvećuje visok stepen pažnje. Crna Gora, kao kandidat za članstvo u Evropskoj uniji, već je počela da se suočava s povećanim brojem tražilaca azila. Zakonodavstvo Crne Gore u ovoj oblasti je u najvećoj mjeri usklađeno, a izazov predstavlja učlanjenje Hrvatske u EU, čime dio granice Crne Gore postaje spoljna granica s EU. U periodu koji slijedi, ključni izazovi za Crnu Goru će se ogledati u pripremi kapaciteta za adekvatno servisiranje tražilaca azila i njihovo zbrinjavanje.

MIGRACIJE

Migracije su, uz oblast azila, u posebnom fokusu Evropske unije. Iz tog razloga, ali i u cilju čuvanja sopstvenog javnog poretku, svaka država kandidat za članstvo u EU mora obezbijediti usklađenost svog normativnog okvira sa komunitarnim pravom u ovoj oblasti ali i njegovu punu implementaciju. Oblast migracija podrazumijeva širok dijapazon podoblasti: legalne migracije, sprječavanje ilegalnih migracija, readmisija, postupanje sa strancima...

VIZNA POLITIKA

Politika viza je sastavni dio vanjske i bezbjednosne politike, kako država članica Evropske unije, tako i u Crne Gore. Prije svega, vizna politika podrazumijeva mehanizme zaštite interesa države, zaštitu sigurnosti javnog poretku i sprječavanje nezakonitih migracija. Crna Gora će primjenjivati zajedničku viznu politiku Evropske unije i u toj namjeri posebno je važno uspostavljanje zahtjevnog i skupocjenog viznog informacionog sistema.

VANJSKE GRANICE I ŠENGEN

Jedno od osnovnih načela Evropske unije ogleda se u pravu na slobodno kretanje ljudi i slobodan promet kapitala i usluga. Šengenski sporazum je osnovni akt u oblasti izgradnje i očuvanja spoljnih granica Evropske unije. Cilj je ukidanje kontrole na unutrašnjim granicama i obezbeđenje slobode kretanja građana EU. Nakon Šengenskog sporazuma, potpisana je i Šengenska konvencija. Ova dva dokumenta čine osnovu tzv. Šengenske pravne tekovine. Pored velikog broja članica EU i Island, Norveška i Švajcarska postale su dio Šengenskog prostora. Unaprijeđena verzija Šengenskog informacionog sistema (SIS II) počela je sa radom aprila 2013, a za Crnu Goru je od važnosti i preuzimanje, te primjena pravila i iz Šengenskog kodeksa o granicama.

BORBA PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA

Oblast borbe protiv organizovanog kriminala na nivou Evropske unije bazirana je, prije svega, na Okvirnoj odluci Savjeta o borbi protiv organizovanog kriminala, ali i na Konvenciji Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala (Palermo konvencija), sa pratećim protokolima. U dijelu usklađivanja pravnog sistema, Crna Gora je sprovedla niz aktivnosti kojima je ostvaren visok stepen usklađenosti ali postoji prostor i za dalji napredak, posebno u dijelu unapređenja sadržine krivičnog zakonodavstva. U narednom periodu izazov koji se stavlja pred Crnom Gorom je puna implementacija preuzetih standarda.

SUZBIJANJE ZLOUPOTREBE DROGA

Saradnja u oblasti borbe protiv droga podrazumijeva strateško i normativno planiranje i razvoj, kako u dijelu preventivnih, i terapeutskih, tako i u dijelu represivnih aktivnosti i sankcionisanja svih oblika protivzakonitog djelovanja. Ovo je, takođe, još jedna oblast u fokusu interesovanja Evropske unije i njenih institucija. Crna Gora kao zemlja kandidat mora biti spremna da pored obezbjeđivanja usklađenog normativnog okvira, ostvaruje konstantnu saradnju sa zemljama EU i regionala, u cilju suzbijanja krijumčarenja, ilegalne proizvodnje i prodaje i upotrebe opojnih droga.

SUZBIJANJE TRGOVINE LJUDIMA

Trgovina ljudima predstavlja jedan od problema u svijetu, kojem i EU posvećuje visok stepen pažnje. Ljudska sloboda je segment korpusa ljudskih prava koja je zaštićena većim brojem međunarodnih ugovora, a posebno konvencijama Ujedinjenih nacija i Savjeta Evrope. Od Crne Gore, kao kandidata za članstvo u EU, očekuje se da obezbijedi odgovarajući strateški i normativni okvir koji će biti u potpunosti usklađen s pravnom tekvinom EU, uz obezbjeđenje adekvatne implementacije.

SUZBIJANJE TERORIZMA

Evropska bezbjednosna i odbrambena politika predstavlja oblast u okviru koje se razvija i zajednička politika EU u oblasti borbe protiv terorizma. Crna Gora je potpisnica najvećeg broja konvencija protiv terorizma koje su donijele UN i Savjet Evrope. U cilju vođenja komplementarne politike sa Evropskom unijom u ovoj oblasti, Crna Gora je usvojila i niz mjera u borbi protiv terorizma. U narednom periodu se očekuje dalje usklajivanje zakonodavstva u ovoj oblasti i postizanje adekvatnog stepena usklađenosti sa pravnom tekvinom Evropske unije.

PRAVOSUDNA SARADNJA U GRAĐANSKIM I PRIVREDNIM STVARIMA

Razvoj sistema pravosudne saradnje u građanskim i privrednim stvarima pokrenut je u cilju olakšavanja sudske saradnje u građanskoj i privrednoj materiji. U daljem periodu pristupilo se unifikaciji međunarodnog privatnog prava, što je dovedeno u usku vezu s jednim od ključnih principa postojanja Evropske unije – slobodom kretanja ljudi. Danas je osnovni cilj pravosudne saradnje u ovim oblastima stvaranje jedinstvenog sistema za prekograničnu implementaciju građanskog prava u okviru čitave EU.

Neki od najvećih izazova sa kojima će se Crna Gora susresti u ovoj oblasti je stvaranje i implementacija pravnog okvira za međusobno priznanje i izvršenje odluka, kao i učešće Crne Gore u Evropskoj pravosudnoj mreži u građanskim i privrednim stvarima.

EUROJUST i Evropska pravosudna mreža su neki od ključnih instrumenata pomoći kojih se razvija pravosudna saradnja u krivičnim stvarima u okviru država članica Evropske unije, kao i s trećim državama. Razlog za visok stepen razvoja sistema u ovoj oblasti jeste težnja ka zajedničkoj borbi protiv kriminala, koja je među prioritetima djelovanja EU. Pravosudna saradnja u krivičnim stvarima počiva na principu uzajamnog priznanja presuda i drugih sudskeh odluka jedne države članice u drugim državama EU, kao i na uzajamnoj pravnoj pomoći. Takođe, počiva i na približavanju nacionalnog zakonodavstva i usvajanju niza minimalnih standarda.

POLICIJSKA I CARINSKA SARADNJA

Šengenski pravni okvir i EUROPOL su baza na kojoj počiva pitanje policijske saradnje. Značajna podrška razvoju i funkcionisanju ogleda se i kroz djelovanje Evropskog policijskog koledža – CEPOL. U ovom segmentu posebno se ističu Šengenska konvencija, čijom sadržinom je propisana obaveza policijskih organa da pomažu jedni drugima u cilju prevencije i otkrivanja kriminala. Za Crnu Goru je važan i tzv. Ugovor iz Prima, koji se odnosi na intenziviranje prekogranične saradnje, posebno po pitanju borbe protiv terorizma, prekograničnog kriminala i ilegalnih migracija, a ne manja važna je i Bečka konvencija, te niz bilateralnih međunarodnih ugovora kojima se prepoznaju i afirmišu različiti oblici policijske saradnje (zajedničke patrole, zajednički granični prelazi, zajedničke operacije, rad u zajedničkim centrima...).

U oblasti carinske saradnje ističe se Konvencija o uzajamnoj pomoći i saradnji carinskih službi, koja za cilj ima olakšanje carinske saradnje radi sprječavanja i otkrivanja krivičnih djela i prekršaja iz oblasti carine na štetu nacionalnog zakonodavstva država članica i komunitarnog prava.

Šta je zapisano u dokumentima Evropske komisije?

“Non paper” za Crnu Goru iz novembra 2017. godine

Council of the European Union
General Secretariat

Brussels, 08 November 2017

WK 12738/2017 INIT

LIMITE

ELARG

MEETING DOCUMENT

From: European Commission
To: Working Party on Enlargement and Countries Negotiating Accession to the EU
Subject: Non-paper on the state of play regarding chapters 23 and 24 for Montenegro

POGLAVLJE 23

NEZAVISNO I NEPRISTRASNO PRAVOSUĐE

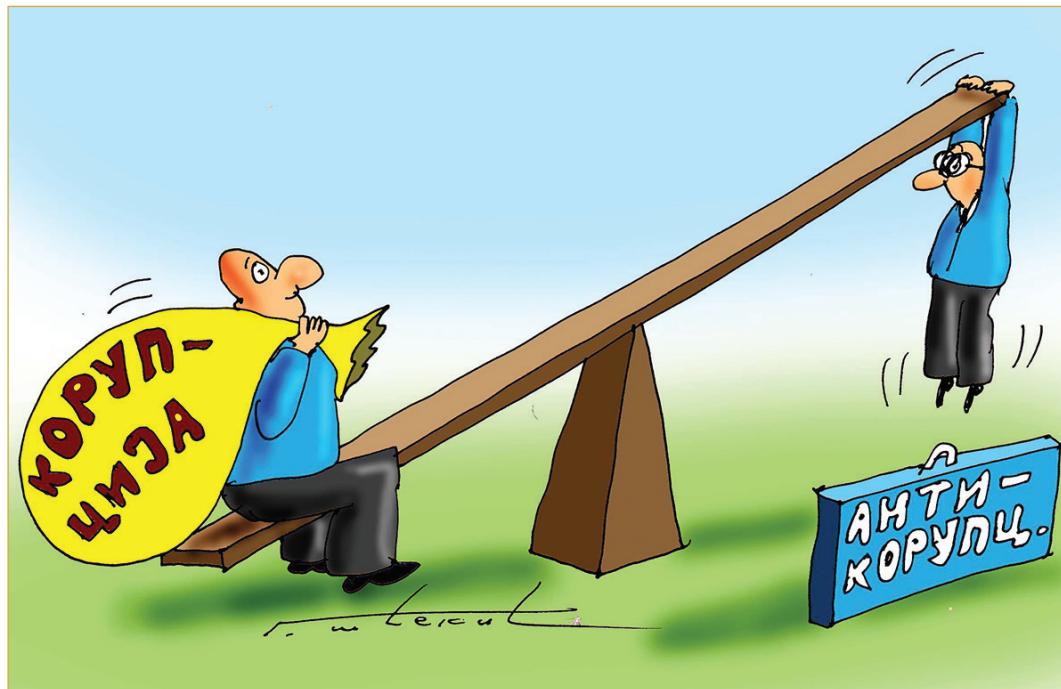
“Još uvijek je potrebno dalje jačanje administrativnih kapaciteta Sudskog i Tužilačkog savjeta i poboljšanje profesionalnih kapaciteta njihovih članova, uključujući područja strateškog, budžetskog i kadrovskog planiranja i komunikacije. Članovi Savjeta treba da posvete više vremena i da pokažu svoju punu posvećenost izvršavanju svojih funkcija. Oba Savjeta još uvijek treba da poboljšaju transparentnost svog rada, uključujući i potpuno motivisanje i objavljivanje odluka o promocijama i imenovanju, kao i zapisnike njihovih sastanaka”.

ODGOVORNOST

“Track record o izvršenju disciplinske odgovornosti i Etičkim kodeksima za sudije i tužioce su i dalje veoma ograničeni. Odgovarajuće odluke Sudskog i Tužilačkog savjeta moraju biti bolje motivisane i ostaje neophodno razvijati sudska praksu.”

EFIKASNOST I PROFESIONALNOST

“Ostaje zabrinutost u pogledu doslednosti, pouzdanosti statističkih podataka i poštovanja smjernica Evropske komisije za efikasnost pravde (CEPEJ). Zbog toga se statistički podaci ne mogu sistematski analizirati, niti se mogu koristiti za potrebe upravljanja i kreiranja politike, što otežava vođenje procesa reformi. Crna Gora je pozvana da značajno pojača rad na racionalizaciji pravosudne mreže. Korišćenje alternativnog rešavanja sporova treba dalje unaprijediti među sudijama, advokatima i strankama u sporovima”.

SUOČAVANJE SA PROŠLOŠĆU

„Crna Gora mora dodatno unaprijediti svoje napore u borbi protiv nekažnjivosti za ratne zločine i primjenjivati proaktivniji pristup kako bi se efikasno istražili, gonili, pokušali i kaznili krivci za ratne zločine u skladu sa međunarodnim standardima i da se da hitnost takvim predmetima“.

SPREČAVANJE KORUPCIJE

„Nedavna mišljenja Agencije za sprječavanje korupcije pokazala su značajne slabosti u pogledu utvrđivanja činjenica i adekvatnog obrazloženja“.

„Agencija i dalje nije dovoljno nezavisna i proaktivna, a tvrdnje o tome da se instrumentalizuje za političke potrebe i dalje traje. U cilju jačanja poverenja javnosti, Agencija i njeno osoblje moraju osigurati maksimalnu transparentnost, integritet, nepristrasnost i nezavisnost. Agencija mora dalje poboljšati svoje komunikacijske i terenske aktivnosti.“

PREVENCIJA KORUPCIJE

„Uprkos određenom napretku, finansijske istrage i dalje se ne pokreću sistematski u slučajevima korupcije. Nedostatak vještina finansijskih istraga u policiji i tužilaštvu treba rješavati kao prioritet putem ciljane specijalizirane dugoročne obuke.“

TEMELJNA PRAVA

„Sveukupna svijest institucija i pravosuđa o pravima zaštićenim ESLJP-a, njihovoj spremnosti da primjenjuju standarde u svakodnevnoj praksi i kvalitet obrazloženja odluka, uključujući i one Ustavnog suda, još uvijek treba poboljšati. Unutrašnja organizacija i metodi rada Ustavnog suda u pogledu postupka ustavne žalbe takođe se moraju unaprijediti.“

„Naročito ostaju ograničeni kapaciteti Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Ministarstvo treba da poboljša svoje strateško planiranje i da bolje odgovori na potrebe za obučavanjem osoblja o standardima ljudskih prava. Takođe, i dalje treba uspostaviti jače i transparentnije procedure za distribuciju i upravljanje sredstvima za manjine i za vjerske zajednice, uključujući i uspostavljanje mehanizama unutrašnje kontrole.“

SLOBODA IZRAŽAVANJA

“U oblasti slobode izražavanja, još uvek postoji ograničen napredak u rješavanju nasilja nad novinarima i medijima, posebno u rješavanju starih neriješenih predmeta. Ad hoc komisija za praćenje slučajeva nasilja nad medijima koja je ponovo uspostavljena u septembru 2016. do sada je izradila 2 izvještaja koji se fokusiraju na novije slučajeve. Komisija se i dalje suočava sa poteškoćama u dobijanju neograničenog pristupa spisima predmeta i produženju bezbjedonosnih odobrenja svojih članova. U prvoj polovini 2017. prijavljena su tri verbalna napada i jedan napad na medijsku opremu. Tri od tih slučajeva rezultirali su prekršajnim postupkom, dok u jednom prijavljenom slučaju nadležni organi nijesu našli elemente krivičnog djela ili prekršaja. U oktobru 2017. prvostepeni sud je dodijelio kompenzaciju u iznosu od 7.000 eura novinaru zbog neefikasne istrage u pokušaju njegovog ubistva 2007. Moraju se nastaviti aktivnosti kako bi se riješili stari slučajevi, uključujući i slučaj ubistva iz 2004. Potrebno je identifikovati ne samo materijalne počinioce, već i one koji stoje iza napada, kao i nedostatke i kašnjenja u istragama koje nisu donijele rezultate. Od Vlade i relevantnih 10 institucija se očekuje da pokažu nultu toleranciju prema prijetnjama ili napadima na medije, kao i da preduzmu aktivnosti u cilju ispunjenja preporuka ad-hoc komisije. Nedostatak profesionalnih i etičkih standarda za medije, kao i efektivnih mehanizama samoregulacije i činjenice da se sankcije za kršenje Etičkog kodeksa ne primjenjuju sistematski od strane Agencije za elektronske medije, i dalje stvaraju klimu u kojoj se sloboda izražavanja može lako zloupotrijebiti.”

“Uprkos pozitivnim događajima u javnom servisu RTCG (Radio i Televizija Crne Gore), potrebno je dodatno poboljšati standarde o uređivačkoj nezavisnosti i profesionalizmu. Rukovodstvo RTCG-a i njegovi upravni organi moraju biti zaštićeni od neprimjerenog uticaja i političkog pritiska.”

NEDISKRIMINACIJA

„Što se tiče nediskriminacije, predmeti u sudovima su i dalje rijetki. Čini se da je najveći stepen diskriminacije prisutan u oblasti zapošljavanja prema kriterijumu političke pripadnosti.“

„Uprkos određenom napretku u vezi sa Romima koji žive u Crnoj Gori, uključujući i oblasti pristupa zdravlju i stambene situacije romskih interno raseljenih lica, Romi ostaju najugroženija i diskriminisana zajednica u različitim oblastima života, pri čemu se Romkinje podvrgavaju dvostrukoj diskriminaciji. Opšta nezaposlenost romske zajednice je visoka i učešće u programima zapošljavanja je veoma nisko. Stope napuštanja škola ostaju visoke, a nedovoljna pažnja posvećena je obrazovanju odraslih. Među glavnim izazovima kojima će se baviti u bliskoj budućnosti su i stambeni uslovi domicilnih Roma, rizik od iseljenja u određenim opština i učešće Roma u lokalnoj samoupravi.“

POGLAVLJE 24

Crna Gora je umjereni spremna da implementira *acquis* u ovoj oblasti. Pravni i strateški okviri su sada u velikoj mjeri na snazi. Postignut je određeni napredak, posebno pravni okviru vezan za migracije. U borbi protiv organizovanog kriminala, naročito u dijelu krijumčarenja migranata i trgovinom narkoticima, postoji inicialna evidencija o krivičnom gonjenju. Međutim, potrebni su dalji rezultati kako bi se steklo dodatno iskustvo, naročito u borbi protiv pranja novca i trgovine ljudima.

BORBA PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA

„Ostaje značajan broj praktičnih, institucionalnih i zakonskih prepreka, posebno u istražnoj fazi, čime se Crna Gora ne može pohvaliti sa stopom uspešnosti u efikasnom rješavanju organizovanog kriminala na njenoj teritoriji.

Neke prekomjerne formalnosti i rigidnosti će morati biti uklonjene iz pravnog okvira kako bi se omogućilo Crnoj Gori da se opremi sa efikasnim i djelotvornim pravnim okvirom koji omogućava organima za provedbu zakona i pravosuđu da uspostave ubjedljivije rezultate u uspješnom rješavanju organizovanog kriminala u Crnoj Gori.

Proaktivna istraga i dalje ostaje rijetka - većina istrage u slučajevima organizovanog kriminala i dalje počinje na osnovu primljenih signala, što se posebno odnosi na činjenicu da se obaveštajne informacije prikupljene na lokalnom nivou ne dijele automatski sa specijalizovanim službama na centralnom nivou. Ovo jasno otežava efikasne istrage o većem broju aktivnosti organizovanog kriminala. Nivo osposobljenosti osoblja u određenim specijalizovanim policijskim odjeljenjima, stvara zabrinutost posebno u poređenju sa izazovima sa kojima se suočavaju (npr. u borbi protiv kibernetičkog kriminala). Crna Gora treba da pojača borbu protiv sajber kriminala, uključujući i on-line seksualno zlostavljanje.“

TRAFIKING

“Glavni razlog za zabrinutost je i dalje odsustvo identifikovanih žrtava trgovine ljudima u Crnoj Gori zbog lošeg kapaciteta na nivou specijalizovane policijske jedinice, nedostatka proaktivnih istraga, teškoća u prikupljanju neophodnih dokaza, nedostatka svijesti o raznovrsnosti postojećih oblika trgovine ljudima.”

TERORIZAM

“Uticaj radikalizacije i uticaja islamskih militantnih grupa i dalje je ograničen u Crnoj Gori. Prema podacima crnogorskih obaveštajnih službi, od početka 2016. godine nije bilo novih odlazaka. Specijalno tužilaštvo vrši preliminarne istrage u tri slučaja u kojima je uključeno nekoliko crnogorskih državljana koji su se, navodno, borili u ratnoj zoni u Siriji / Iraku ili su finansirali odlazak stranih boraca na bojno polje.”

PRANJE NOVCA

“Crna Gora i dalje treba povećati fokus na jačanju sistema za sprječavanje i borbu protiv pranja novca i uspostavljanju ubjedljivijeg iskustva. Trenutno postoji nekoliko krivičnih istraga o sumnjama na pranje novca ali u poslednjih nekoliko godina nije pokrenut slučaj pred sudom.”

Izvještaj EK o Crnoj Gori za 2017. godinu

Strasbourg, 17.4.2018
SWD(2018) 150 final

COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT

Montenegro 2018 Report

Accompanying the document

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions

2018 Communication on EU Enlargement Policy

{COM(2018) 450 final} - {SWD(2018) 151 final} - {SWD(2018) 152 final} -
{SWD(2018) 153 final} - {SWD(2018) 154 final} - {SWD(2018) 155 final} -
{SWD(2018) 156 final}

POGLAVLJE 23

NEZAVISNO I NEPRISTRASNO PRAVOSUĐE

“Sistem odabira, profesionalnog ocjenjivanja i promocije sudija tek treba da bude u potpunosti implementiran. Pored toga, i dalje nedostaje evidencija primjene etičkih kodeksa i disciplinske odgovornosti, a upravljanje ljudskim resursima nije poboljšano.”

Iako je potrebno dalje jačanje administrativnih i profesionalnih kapaciteta Sudskog i Tužilačkog savjeta, oni u principu treba da implementiraju sisteme za odabir, profesionalnu procjenu, napredovanje i disciplinsku odgovornost. Međutim, oni treba da poboljšaju svoje kapacitete u strateškom planiranju, planiranju budžeta i ljudskih resursa, kao i njihovoj javnoj komunikaciji. Oba savjeta još uvijek treba da poboljšaju transparentnost rada, uključujući i potpuno motivisanje i objavljivanje odluka o promocijama i imenovanjima, disciplinskim postupcima i zapisnicima sa sastanaka. Članovi oba savjeta, takođe, treba da posvete više vremena i pokažu punu posvećenost obavljanju svojih funkcija.

Pokušaj političkog uplitanja, uključujući i one od strane nosilaca funkcija interno u pravosuđu, ostaje pitanje koje zabrinjava. Potrebna je veća politička posvećenost kako bi se osigurala potpuna nezavisnost crnogorskog pravosudnog sistema.

TORTURA

Slučajevi policijske brutalnosti koji su prijavljeni početkom 2018 godine, kao i propusti i kašnjenja u istraživanju i procesuiranju slučajeva navodnog nasilja od strane policajaca, pokazuju poteškoće u iskorenjivanju lošeg tretmana i uspostavljanju evidencije o odloženim kaznama. Isto se odnosi i na slučajeve nasilja u zatvorima.

ODGOVORNOST

Mehanizmi za otkrivanje kršenja pravila integriteta i osnaživanje sprovođenja disciplinskih kazni moraju postati efikasniji. Potrebno je dodatno podići svijest javnosti o postojećim mehanizmima žalbi i uvesti mogućnost osporavanja odbijanja žalbi pred Sudskim i Tužilačkim savjetima.

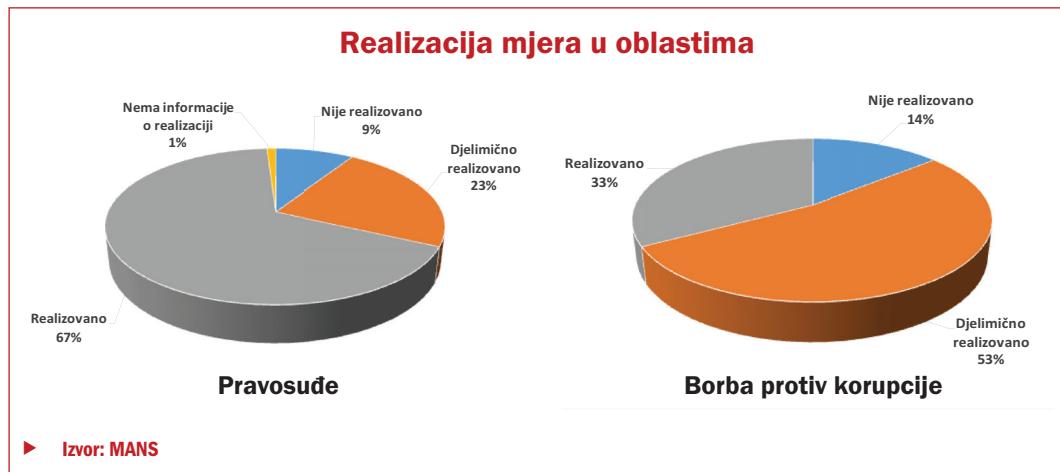
EFIKASNOST I PROFESIONALNOST

Uprkos naporima oba savjeta da organizuju transparentne izbore zasnovane na zaslugama, ostaju izazovi u planiranju odabira i transparentnosti procedura za izbor.

ANTIKORUPCIJA / SPRJEČAVANJE KORUPCIJE

Nedavna mišljenja Agencije za sprječavanje korupcije, uključujući i ona koja se tiču članova upravnog Savjeta javnog emitera RTCG i Savjeta Agencije za elektronske medije, pokazala su značajne slabosti u primjeni zakona, utvrđivanju činjenica i odgovarajućim obrazloženjima. Ovo je otvorilo debatu o potrebi za zaštitom.

Rezultati povodom zaštite zviždača ostaju ograničeni.

POGLAVLJE 24

BORBA PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA

Evidencija o nekim oblicima organizovanog kriminala, na primjer o pranju novca kao samostalnom zločinu i trgovini ljudima, ostaje ograničena. Crna Gora je ostvarila mali napredak u primjeni prethodnih preporuka.

Finansijske istrage ostaju uglavnom ograničene na konfiskaciju imovine i započete su samo kada je krivična istraga dobro napreduvala, a ne istovremeno sa krivičnom istragom. Pravni uslovi za pokretanje finansijske istrage su preformalni. Crna Gora treba da razvije strateški i proaktivitan pristup u pogledu finansijskih istraga. Borba protiv pranja novca nije dovoljno efikasna da

proizvede ubjedljive rezultate. Postoji nekoliko krivičnih istraga povodom sumnji na pranje novca, ali je u poslednjih nekoliko godina pred sudom završio samo jedan slučaj. Pranje novca često nije krivično djelo gonjeno kao samostalni zločin, već je u vezi sa drugim krivičnim djelima, što otežava napredak u ovoj oblasti.

Sposobnost sudova da ostanu zaštićeni od političkog uplitanja u slučajevima velikog profila mora biti potvrđena i podržana snažnom i profesionalnijom istragom zasnovanom na dokazima. Uravnoteženija upotreba sporazuma o priznanju krivice u slučajevima organizovanog kriminala mogla bi izbjegći utisak nekažnjivosti.

Kako su pregovarale države članice?

Prema iskustvu zemalja, koje su u poslednjih 10 godina postale članice EU, pristupni pregovori trajali su između tri i šest godina. Tako su Slovačka, Malta, Letonija i Litvanija proces pregovora završili za nepune tri godine. Za Bugarsku i Rumuniju taj proces je trajao skoro pet godina.

Hrvatska je kompletan proces okončala za pet godina i devet mjeseci uz probleme saradnje sa Haškim tribunalom, granične probleme sa Slovenijom kao i unutrašnjom krizom. U poređenju sa Hrvatskom, Crna Gora za petogodišnji period pregovora nije ni na polovini puta.

Dužina trajanja pregovora za poglavlja 23 i 24

1 dan

1 dan

Island

1 godina

1 godina 2 mjeseca i 20 dana

Hrvatska

4 godine, 5 mjeseci i 3 dana

4 godine, 5 mjeseci i 3 dana

Crna Gora

* Pregовори у току
(stanje на датум 21. мај 2018. године)

■ poglavljje 23 ■ poglavljje 24

Očigledno je da naša država zaostaje u dinamici ispunjavanja mjerila za zatvaranje poglavlja jer u konkretnim oblastima nijesmo dostigli ispunjenost EU standarda.

Treba naglasiti da je proces pridruživanja bio različit u odnosu na sadašnje pregovaranje.

Hrvatska:

- ❖ **Poglavlje 23** - Pravosuđe i temeljna ljudska prava (otvoreno 30. jun 2010, zatvoreno 30. jun 2011.)
- ❖ **Poglavlje 24** - Pravda, sloboda i sigurnost (otvoreno 2. oktobra 2009, zatvoreno 22. decembra 2010.)

Mišljenje EK na početku pregovora za **Sloveniju** (1997):

Pristup pravdi u velikoj meri je zagarantovan u Sloveniji. Sistem pravne pomoći se primjenjuje na krivične sudove. Pravnu sigurnost građana otežava samo dužina vremena za donošenje presuda.

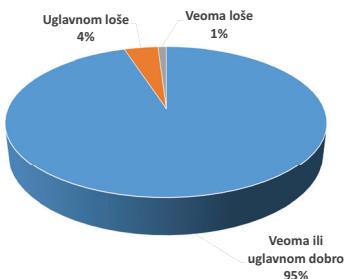
Mišljenje EK na početku pregovora za **Crnu Goru** (2010):

Crna Gora je poslednjih godina ojačala zakonski i institucionalni okvir vladavine prava. Međutim, nedostaje implementacija. Glavna zabrinutost odnosi se na politizaciju pravosuđa i nedostatke u funkcionisanju institucija za sprovodenje zakona, posebno u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije.

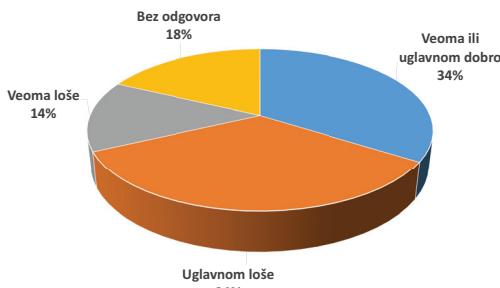
Island je podnio zahtjev za članstvo 2009., a 2010. godine su dobili pozitivno mišljenje.

"U Izvještaju o napretku Islanda (Progress Report) za 2011. godinu Evropska komisija ocijenila je cijelokupan napredak Islanda u godini tokom koje je kompletiran proces skrininga, i tokom koje su održane tri međuvladine konferencije na kojima je otvoreno ukupno 11, a zatvoreno osam pregovaračkih poglavlja. Kada su u pitanju politički kriterijumi, u izvještaju se ocjenjuje kako su islandske institucije stabilne i garantuju vladavinu prava. Sudska vlast ocijenjena je kao „visokog standarda“, javna administracija efikasna i nezavisna od političkih uticaja, dok je poštovanje ljudskih i manjinskih prava garantovano zakonima i primijenjeno u praksi. Konstatuje se i napredak u cilju jačanja uloge Parlamenta, naročito po pitanju nadzorne funkcije, kao i poboljšanja njegove efikasnosti."

Povjerenje u sudstvo u 2017. godini

Iz ugla sudija

Iz ugla građana

► Izvor: Gradska alijansa - Istraživanje o povjerenju građana, sudija i tužilaca u pravosuđe za 2017. godinu

Šta kažu političari i zvaničnici?

“U prethodnom periodu je urađen veoma dobar posao, kako na planu zakonodavnih aktivnosti, tako i po pitanju uspostavljanja novih institucija u oblasti vladavine prava. U narednom periodu ćemo se fokusirati na dalje sprovođenje započetih i intenziviranje planiranih aktivnosti koje imaju za cilj dobijanje završnih mjerila u 23. i 24. poglavlju, što će predstavljati novu fazu u pregovaračkom procesu s EU. Na bazi dosadašnjih rezultata, ali i dobro postavljenih daljih planova, uvjeren sam da ćemo do kraja godine u svim podoblastima koje pokrivaju ova poglavlja imati evidentan napredak.”

**Duško Marković,
tada potpredsjednik
Vlade na Sjednici Sav-
jeta za Vladavinu prava
16.10.2015.**

Foto: Gov.me

“Crna Gora bi sljedeće godine trebalo da ispunji sva privremena mjerila iz pregovaračkih poglavlja 23 i 24 i u partnerstvu sa Evropskom komisijom dobiti završna mjerila za tada dva poglavlja.”

**Zoran Pažin
potpredsjednik Vlade za politički sistem,
unutrašnju i vanjsku politiku i ministar
pravde
29.10.2017.**

Foto: Gov.me

Foto: Gov.me

isali dinamiku reformi i postavili sebi cilj da do 2018. završimo sve obaveze i budemo interna spremni za članstvo." (januar 2016, "Pobjeda")

"Uvjeren sam da imamo kapacitet da to završimo do sredine naredne godine." (april 2016, "Pobjeda")

"Imajući u vidu obim i kompleksnost obaveza u okviru pojedinih pregovaračkih poglavlja, cijenim da je realno očekivati da sva poglavlja otvorimo do kraja 2017." (jun 2016, "Vijesti")

"Cijenim da do sredine naredne godine možemo završiti proces otvaranja poglavlja." (maj 2017, Mina)

"Zadovoljni smo dosadašnjim pregovaračkim procesom, jer je dinamika, koja je utvrđena pre tri i po godine prilikom otvaranja pregovaračkog procesa ispunjena. Jednako kako je i Hrvatska išla kroz svoj pregovarački proces, tako ide i Crna Gora. Možemo reći da se nalazimo pri kraju faze u kojoj ispunjavamo uslove za otvaranje svih poglavlja",

Hronologija izjava Aleksandra Andrije Pejovića, tadašnjeg glavnog pregovarača Crne Gore sa EU

Pejović je rekao da je zadovoljan dosadašnjim pregovaračkim procesom i izrazio očekivanje da će Crna Gora pristupiti EU 2021. godine. (22. avgust 2015, TVCG)

"Ono što je naš cilj jeste da do kraja 2018. godine uradimo sve, kako bi smo završili pregovarački proces, da se uskladimo sa pravnom tekvinom EU i ponudimo evropskim partnerima da zatvorimo pregovore." 24.08.2015.

"U tom pravcu smo Programom pristupanja Crne Gore EU defin-

Foto: Standard

"Donošenjem seta zakona iz oblasti pravosuđa, uspostavljen je normativni okvir za rješavanje pitanja obuhvaćenih poglavljem 23. To samo po sebi ništa ne znači, jer je usvajanje akata polazna osnova, a ključna je njihova implementacija. Akcenat je, dakle, na sprovođenju, ali se o rezultatima ne razgovara. Temelj pravosuđa i osnovnih prava je nezavisno sudstvo. Kod nas su, i pored finansijske nezavisnosti sudija, okovi nepotizma i partijske pripadnosti onemogućili njihovo nezavisno i nepriprastno djelovanje."

**Slaven Radunović,
poslanik DF i predsjednik skupštinskog Odbora za evropske integracije u prethodnom
skupštinskom mandatu**

27.06.2015.

"Stav SDP-a je da u poslednja tri izvještaja piše vrlo jasno, a to vide svi, da infiltracija kriminala u pravni, politički i ekonomski sistem ozbiljno podriva cijelokupni sistem, i ekonomski razvoj, te elemente socijalnog razvoja koji su Crnoj Gori prijeko potrebni. Oni su potrebni s obzirom na tu korelaciju organizovanog kriminala i nemogućnost ekonomskog razvoja."

**Ranko Krivokapić,
predsjednik SDP i dugogodišnji predsjednik Skupštine CG
11.11.2016.**

Foto: RTCG

Foto: gamm.org

"Posebno pitanje, koje će opredjeliti ovu dinamiku – jeste ispunjavanje uslova za dobijanje finalnih mjerila za poglavlja 23 i 24, kako bi se napravio konačan i jasan plan i za njihovo ispunjavanje. Dobro bi bilo da imamo novi plan za poglavlja 23 i 24 do kraja ove godine, a to će zavisiti od ocjene Komisije i prihvatanja država članica zadovoljavajućeg nivoa ispunjenosti sadašnjih tranzisionih mjerila."

**Gordana Đurović,
profesorica na Ekonomskom fakultetu
23.02.2018.**

“Tako da najbolji način da se pripremite jeste da radite svoj domaći zadatak i u smislu zatvaranja poglavlja i u smislu ključnih elemenata borbe protiv korupcije, slobode medija, vladavine prava, da dobro uradite svoj domaći zadatak i da se onda obratite nama i kažete mi smo spremni.”

**Aivo Orav,
šef Delegacije EU u Crnoj Gori
02.02.2018.**

Foto: Vijesti.me

Foto: Blic

“Demokrati se snažno zalažu za ulazak u EU, ali taj posao ne može završiti ova vlast, jer DPS nikad ne može zatvoriti poglavlja 23, 24 i 27 - ne mogu da udare sami na sebe.”

**Alekse Bećić,
predsjednik Demokratske Crne Gore
17.10.2017.**

“Zato su nam važna poglavља 23 i 24. Ostvarili smo napredak u zakonodavnom dijelu donošenjem više od 60 zakona, nakon čega su formirane ključne institucije Agencija za sprečavanje korupcije i Specijalno tužilaštvo čiji rad već daje rezultate.”

**Milo Đukanović,
tadašnji premijer Crne Gore,
aktuelni predsjednik države
15.09.2017.**

Foto: Intpolicydigest.org

“Sa uglavnom već postavljenim pravnim i institucionalnim okvirom, vrijeme je da se postignu oipljivi rezultati. Institucije, uključujući Specijalno tužilaštvo i Agenciju za borbu protiv korupcije, treba da izvršavaju svoje mandate na nezavisan i transparentan način. Mora postojati nulta tolerancija za korupciju i organizovani kriminal, pranje novca i trgovinu ljudima. Sloboda izražavanja i medija treba da funkcionišu bez nepotrebnog ometanja.”

**Johanes Han,
komesar za proširenje EU
09.02.2018.**

Foto: Avaz

Foto: Vijesti online

“Sav napredak u procesu pregovaranja i pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji i dalje se zasniva na vladavini prava.”

**Tomas Haglajtner,
šef Odsjeka za Crnu Goru u Direktoratu
Evropske komisije za dobrosusjedsku
politiku i pregovore o proširenju
08.12.2017.**

“Želio bih da dedramatizujem ovaj datum koji se pomije, 2025. godina. To nije datum kojim se obećava nešto, to je samo perspektiva ka kojoj treba ići brzim korakom. Preostaju reforme koje treba da se urade, neke reforme možda nisu intenzivno primjenjivane kao što je trebalo, ali predsjednik Vlade (Duško Marković) me je uvjerio svojim optimizmom, a i ja konstatujem, da je Crna Gora napravila puno napretka.”

**Žan Klod Junker,
predsjednik Evropske komisije
27.02.2018.**

Foto: Glas Amerike

Primjeri direktne koristi za građane od efikasnih pregovora

U SAMOM VRHU PO BROJU PODNIJETIH PREDSTAVKI

EU saopštava da dok Crna Gora generalno nije pogodjena značajnim zaostatkom u rješavanju sudskih predmeta, cifre za 2017. dosad ukazuju da postoji pad produktivnosti. Treba nastaviti s mjerama za unapređenje efikasnosti pravosuđa kako bi se sudovima omogućilo da iznesu upliv predmeta i da dalje redukuju broj predmeta koji su u postupku.

Crna Gora se nalazi u samom vrhu po podnijetim predstavkama Sudu za ljudska prava u Strazburu po glavi stanovnika. Ostvarivanje obaveza iz ovih poglavlja, dopriniće bržem i efikasnijem, rješavanje postupaka u Crnoj Gori smanjiće vrijeme ostvarivanja prava i čekanja na pravdu građanima Crne Gore.

KORUPCIJA POJELA VRTIĆE I ŠKOLE

Iako su ostvareni početni rezultati u oblasti suzbijanja korupcije na visokom nivou i nekih oblika organizovanog kriminala, u nekoliko oblasti uticaj zakonodavnih i institucionalnih reformi još uvi-jek nije u potpunosti vidljiv a bilans ostvarenih rezultata je još uvijek ograničen, ocjene su Evropske komisije. Izvještaj o radu Tužilačkog savjeta i Državnog tužilaštva za 2017. godinu pokazuje da je tužilaštvo u protekloj godini u radu imalo 989 predmeta od kojih je optužni pri-jedlog podnijet samo u tri slučaja, a neposredna optužnica samo u jednom slučaju.

Do sada je služenje zatvorske kazne počelo šest lica osuđenih u slučajevima korupcije na vi-sokom nivou. Šef budvanske kriminalne grupe Svetozar Marović je po osnovu dva sporazuma, ukupno osuđen na četiri godine i tri mjeseci zatvora, 100.000 eura novčane kazne, plaćanje sudskih troškova i naloženo mu je da vrati državi nešto više od million eura iako se sumnja da se šteta koju je prouzrokovao nezakonitim činjenjem mjeri stotinama miliona eura. Poređenja radi, od tog novca su se mogli izgraditi svi nedostajući vrtići i škole u Crnoj Gori.

SUDSKE ODŠTETE UMJESTO “KANADERA”

Prema izvještajima Ministarstva pravde, Crna Gora je u periodu 2012-2016. godina isplatila blizu 300.000 eura po osnovu sporazuma između države, odnosno Ministarstva pravde i ljudi koji su neosnovano bili u pritvoru. Sa druge strane, generalna direktorica Direktorata za pravosuđe Marijana Laković dopunjaje tu računicu podacima o šteti koja zbirno sa sudskim pre-sudama, u periodu 2012-2015, iznosi nešto oko pet miliona eura.

Ako uzmemo i činjenicu da je u periodu 2007-2011 isplaćeno preko 3,5 miliona eura koje je, po osnovu sudskih presuda isplatila država prema navodima NVO Akcija za ljudska prava, dolaz-imo do podatka da je za period od 2007. godine do 2016. godine isplaćeno na osnovu neosno-vanih lišenja slobode oko devet miliona eura.

Za ovu cifru Crna Gora je mogla da kupi 150 vozila hitne pomoći ili skoro četiri mala aviona za gašenje požara- air tractor AT-802.

Iz novinarskog ugla

U poređenju sa ostalim zemljama, čak i u regionu, moglo bi se reći da u Crnoj Gori formalno mediji imaju veliku slobodu u radu. Ipak, o slobodi medija u Crnoj Gori ne može se govoriti sve dok se većina novinara u toku rada suočava sa strahom zbog mogućih napada ili sa cenzurom ili samocenzurom. Podsjećam i da je naše istraživanje drugu godinu za redom pokazalo da se naše koleginice i kolege suočavaju sa samocenzurom i da na njih

posredno, putem urednika, utiču vlasnici, oglašivači, biznismeni... O slobodi medija se ne može govoriti ni ako imamo u vidu da su zarade u medijima manje od državnog prosjeka. SMCG već duže vrijeme ukazuje i na problem finansiranja medija, posebno lokalnih, kao i na problem ugrožene nezavisnosti novinara.

Većina zakona koji se tiču medijske scene su dobri, ali je problem u tome što se oni nedovoljno ili u potpunosti ne primjenjuju, uglavnom zbog slabosti sistema. Nadam se da će izmjenama Zakona o medijima i Zakona o RTCG-u, koje su u toku, kao i najavljenim izmjenama Zakona o elektronskim medijima doći do promjena koje će nas približiti nekim evropskim standardima.

Smatramo da samo zadovoljni novinari mogu biti slobodni. O slobodi medija bespredmetno je govoriti dok imamo brojne novinare u Crnoj Gori koji imaju male plate ili im čak kasne po nekoliko mjeseci i to ne njihovom krivicom. Politički i ekonomski pritisci se usložnjavaju i potrebno je izmjenama zakona osigurati novinarsku i uredničku autonomiju.

Marijana Camović, predsjednica Sindikata medija

Razliku između posljednjih optimističnih izjava evropskih zvaničnika, poput Federike Mogerini, o napretku Crne Gore koja je „regionalni igrač“ i nikad oštrijih ocjena iz novog Izveštaja o napretku, jednostavno je objasniti.

Ovaj saziv Evropske komisije (EK), Evropskog parlamenta (EP) i funkcionera Unije ulazi u posljednju godinu mandata. Treba misliti na otpremnine i političku zaostavštinu koja je više nego skromna. Vjerovatno otvaranje pregovora sa Makedonijom i Albanijom nije nešto što će impresionirati Evropljane, još manje svijet. Zato je potrebno napraviti pomak u normalizaciji odnosa Kosova i Srbije. A tu Crna Gora, konkretno izabrani predsjednik Milo Đukanović, može dosta uraditi s obzirom na njegove lične relacije sa Hašimom Tačijem i Aleksandrom Vučićem. I zato se Mogerini sastala sa Đukanovićem, iako je još samo partijski funkcioner, i zato anestezirajuće poruke crnogorskoj javnosti.

Novi saziv EP, koji se bira krajem maja sljedeće godine, a samimi tim i saziv Komisije i ostalih funkcija u EU biće znatno drugačiji - bez Britanaca, sa mnogo više euroskeptika i realista kada je u pitanju Zapadni Balkan. To bi završetak pregovora Crne Gore sa EU moglo učiniti znatno težim, posebno u ključnim poglavljima 23 i 24.

Zato crnogorsku vlast čeka da riješi sve one izazove koje EK rutinski ponavlja godinama - od afere „Snimak“, preko slobode izražavanja u kojoj posljednje godine „nema napretka“, do novih izazova - rješavanja pitanja kredibiliteta, nezavisnosti i odabira prioriteta u radu Agencije za sprječavanje korupcije ili mjerljivih rezultata u sprječavanju pranja novca i trgovine ljudima.

Na osnovu dosadašnjih iskustava Crne Gore na njenom već rekordno dugom pregovaračkom putu sa EU, vladajuća elita ima razloga da se nada drugačijem scenariju - prolasku ispod radara EU zahvaljući geostrateškim igricama, poput Rumunije ili Bugarske. U tom slučaju, jedina srednjoročna korist Crne Gore od evropskih integracija može biti liberalizacija tržišta rada i jednostavniji odlazak naših građana na plantaže mandarina u Španiju ili na građevine u Njemačkoj.

Na proevropskim snagama u Crnoj Gori, oličenim prvenstveno u civilnom sektoru, je da izvrše pritisak na crnogorske vlasti, na EK i članice EU, da se ne dozvoli ovaj drugi put. Crnoj Gori su neophodne suštinske promjene u pravasuđu i osnovim pravima i pravdi, slobodi i bezbjednosti.

Vladan Žugić, novinar i kolumnista ND Vijesti

Foto: Vijesti.me

Suštinski pokazatelji stvarnog stanja u pregovaračkim poglavljima 23 i 24 treba da budu procesi koji suzbijaju uticaj organizovanog kriminala na politiku, vršenje vlasti i rad institucija, kao i pravosnažne preseude protiv pojedinaca koji su zloupotrijebili položaj u državnim organima da bi sebi pribavili korist. Ključna stvar u tom procesu su finansijske istrage i oduzimanje

imovinske koristi proporcionalno šteti koji je nanijeta društvu. Ta proporcionalnost mnoge bi javne funkcionere, koji su krišili zakon, dovela do situacije da testiraju mogućnost preživljavanja po potrošačkoj korpi MONSTAT-a.

Takvi rezultati nedostaju kako bi proces pristupanja EU imao dugoročne pozitivne efekte na društvo. Prepreka do postizanja mjerljivih rezultata je nedostatak političke volje, ali posmatrajući aktuelne procese jasno se vidi i nedostatak stručnosti u institucijama, što je opet posljedica političke volje da partijska pripadnost bude jedan od važnih kriterijuma za zapošljavanje.

Fer je napomenuti da je određenih pomaka bilo u istragama Specijalnog tužilaštva ukoliko to uporedimo sa prethodnim periodom. Ali jasno je da period prije formiranja specijalnog odjeljenja djeluje kao „doba prje Hrista“ u kojem učinak nije bio vidljiv. Nakon opsežnih istraga u slučaju OKG iz Budve, od kojih neke još traju, Specijalno tužilaštvo je dobilo predmet koji im je zarobio najveći dio raspoloživih resursa. Zbog toga je zamah, koji je trebalo iskoristiti nakon budvanskih slučajeva, naglo zaustavljen. Suđenje za pokušaj terorizma na dan izbora 2016 godine ima razorni uticaj na potencijale Specijalnog tužilaštva. Odjeljenje formirano radi borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, razarajućih kancerova ovog društva, moralo je da pređe na klizavi teren dokazivanja terorizma. I to pred javnošću koja proces, u većinskom dijelu, posmatra potpuno neobjektivno jer su navijački tabori formirani po emotivnoj pripadnosti i liniji viševjekovne podjele koju nijedan sud ili proces, tokom naše istorije, nijesu uspjeli da izbrišu.

Nakon više godina istraga podignuta je i optužnica protiv bivšeg gradonačelnika Podgorice Miomira Mugoše. I sve upućuje na to da proces protiv Mugoše neće biti „suđenje vijeka“, već da će se odvijati u sjenci suđenja za pokušaj terorizma. To je simbolička slika aktuelnog stanja u oblastima koje obuhvataju poglavla 23 i 24.

Mirko Bošković, urednik emisije "Mehanizam", TVCG

Timovi radnih grupa za pregovaračka poglavlja 23 i 24

RADNA GRUPA ZA POGLAVLJE 23

Šef Radne grupe

- ◆ **Marijana Laković-Drašković**, generalni direktor Direktorata za pravosuđe u Ministarstvu pravde,

Članovi

- ◆ **Momir Jauković**, načelnik Direkcije za organizaciju pravosuđa u Ministarstvu pravde, koordinator za oblast pravosuđa;
- ◆ **Biljana Vuksanović**, samostalni savjetnik u Ministarstvu pravde, koordinator za oblast pravosuđa;
- ◆ **Grozdana Laković**, načelnik Odsjeka za prevenciju korupcije, praćenje propisa i davanje mišljenja na propise iz oblasti antikorupcije u Agenciji za sprječavanje korupcije, koordinator za oblast prevencije korupcije;
- ◆ **Mladen Tomović**, načelnik Odsjeka za integritet i lobiranje u Agenciji za sprječavanje korupcije, koordinator za oblast prevencije korupcije;
- ◆ **Dušan Drakić**, načelnik Odsjeka za praćenje mjera kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, koordinator za oblast prevencije korupcije;
- ◆ **Oliver Bodven**, samostalni savjetnik u Ministarstvu pravde, koordinator za oblast represeije korupcije;
- ◆ **Maja Tomić**, načelnik Direkcije za međunarodno-pravnu saradnju i evropske integracije u Ministarstvu pravde, koordinator za oblast temeljnih prava;
- ◆ **Nataša Ćuković**, samostalni savjetnik u Ministarstvu pravde, koordinator za oblast temeljnih prava;
- ◆ **Sanja Boreta**, sekretar Vrhovnog suda Crne Gore, koordinator za mjere iz nadležnosti sudstva;

- ◆ **Aleksandar Jovićević**, generalni sekretar Skupštine Crne Gore, koordinator za mjere iz nadležnosti Skupštine;
- ◆ **Nina Milović**, načelnik Direkcije za organizaciju i funkcionisanje zdravstvene zaštite u Ministarstvu zdravlja, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva zdravlja i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Tamara Tovjanin**, samostalni savjetnik u Ministarstvu prosvjete, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva prosvjete i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Denisa Mahmutović**, savjetnik u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Ana Banović**, načelnik Odjeljenja za evropske integracije u Ministarstvu finansija, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva finansija i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Blanka Radošević-Marović**, generalni direktor Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Milica Milutinović**, samostalni savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Marija Vlaović**, samostalni savjetnik u Ministarstvu kulture, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva kulture i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Dragana Tomić**, viši policijski inspektor I klase u Upravi policije, koordinator za mjere iz nadležnosti Uprave policije;
- ◆ **Radule Kojović**, sudija Vrhovnog suda Crne Gore;
- ◆ **Branka Lakočević**, predsjednik Upravnog suda Crne Gore;
- ◆ **Boško Bašović**, savjetnik u Vrhovnom sudu Crne Gore;
- ◆ **Leon Đokaj**, generalni direktor Direktorata za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava;
- ◆ **Biljana Pejović**, načelnik Odjeljenja za rodnu ravnopravnost u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava;
- ◆ **Sokolj Beganj**, samostalni savjetnik u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava;
- ◆ **Darko Drašković**, samostalni savjetnik u Sekretarijatu Sudskog savjeta;
- ◆ **Ljiljana Klikovac**, rukovodilac Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici;
- ◆ **Ana Bošković**, državni tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici;
- ◆ **Jelena Đaletić**, državni tužilac u Višem državnom tužilaštvu u Podgorici;
- ◆ **Tatjana Savković**, sekretar Sekretarijata Tužilačkog savjeta;

- ◆ **Miloš Šoškić**, državni tužilac u Višem državnom tužilaštvu u Podgorici;
- ◆ **Violeta Berišaj**, načelnik Direkcije za politička pitanja EU u Ministarstvu evropskih poslova;
- ◆ **Danica Mijatović**, predstavnik Ministarstva evropskih poslova;
- ◆ **Nataša Radonjić**, v.d. generalnog direktora Direktorata za izvršenje krivičnih sankcija u Ministarstvu pravde;
- ◆ **Dina Popović**, portparol Ministarstva pravde;
- ◆ **Lidija Mašanović**, načelnik Odjeljenja za planiranje, programiranje i implementaciju projekata koji se finansiraju iz međunarodnih i IPA fondova u Ministarstvu pravde;
- ◆ **Ibrahim Smailović**, sudija Osnovnog suda u Podgorici;
- ◆ **Zoran Čizmović**, načelnik Odjeljenja za zaštitu podataka o ličnosti u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Jadranka Rakočević**, samostalni savjetnik u Ministarstvu finansija;
- ◆ **Danilo Gvozdenović**, generalni direktor Direktorata za građevinarstvo u Ministarstvu održivog razvoja i turizma;
- ◆ **Tatjana Vujošević**, rukovodilac Direkcije za strateski razvoj građevinarstva u Ministarstvu održivog razvoja i turizma;
- ◆ **Gorda Bakić**, samostalni savjetnik u Ministarstvu ekonomije;
- ◆ **Milica Baletić**, samostalni savjetnik u Ministarstvu javne uprave;
- ◆ **Jelena Globarević**, samostalni savjetnik u Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore;
- ◆ **Maja Milošević**, direktor Sekretarijata Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu;
- ◆ **Jadranka Đurković**, pomoćnik direktora Uprave za kadrove;
- ◆ **Sandra Milić**, samostalni savjetnik u Upravi za inspekcijske poslove;
- ◆ **Ivan Krkeljić**, generalni sekretar Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore;
- ◆ **Aleksa Ivanović**, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i sloboden pristup informacijama;
- ◆ **Biljana Božić**, šef Odsjeka za pristup informacijama u Agenciji za zaštitu ličnih podataka i sloboden pristup informacijama;
- ◆ **Jadranka Delibašić**, državni revizor u Državnoj revizorskoj instituciji;
- ◆ **Maja Karas-Bošković**, načelnik Odsjeka za sprječavanje sukoba interesa javnih funkcionera u Agenciji za sprječavanje korupcije;
- ◆ **Slavica Mirković**, sekretar Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu u Skupštini Crne Gore;
- ◆ **Mara Bogavac**, pomoćnik direktora Uprave za javne nabavke;
- ◆ **Miljan Perović**, direktor Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija;

- ◆ **Ana Novaković**, izvršni direktor Nevladine organizacije Centar za razvoj nevladinih organizacija;
- ◆ **Ana Nenezić**, član Nevladine organizacije Centar za građansko obrazovanje;
- ◆ **Hasnija Simonović**, predsjednik Udruženja sudija Crne Gore;
- ◆ **Dina Bajramspahić**, član Nevladine organizacije Institut Alternativa;
- ◆ **Tamara Durutović**, član Upravnog odbora Advokatske komore Crne Gore;
- ◆ **Marina Vujačić**, izvršni direktor Unije mladih sa hendihepom Crne Gore;
- ◆ **Nikoleta Tomović**, izvršni direktor Centra za monitoring i istraživanje;
- ◆ **Maja Raičević**, izvršni direktor Centra za ženska prava;
- ◆ **Vuk Maraš**, član Nevladine organizacije MANS;
- ◆ **Jovana Marović**, izvršni direktor Politikon mreže;
- ◆ prof. dr **Velimir Rakočević**, dekan Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore.

RADNA GRUPA ZA POGLAVLJE 24

Šef Radne grupe

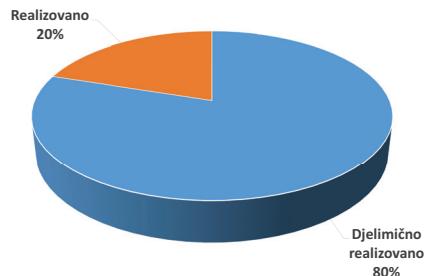
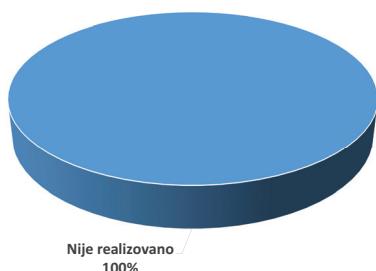
- ◆ Šef Radne grupe **Tanja Ostojić**, v.d. generalnog direktora Direktorata za međunarodnu saradnju i evropske integracije u Ministarstvu unutrašnjih poslova,

Članovi

- ◆ **Dragan Dašić**, načelnik Direkcije za strance, migracije i readmisiju u Ministarstvu unutrašnjih poslova, koordinator za oblast migracija (regularne i neregularne migracije, readmisija);
- ◆ **Miloš Talović**, samostalni savjetnik u Direkciji za azil u Ministarstvu unutrašnjih poslova, koordinator za oblast azila;
- ◆ **Borjanka Simičević**, direktor Direkcije za vize, prelete i tranzit u Ministarstvu vanjskih poslova, koordinator za oblast vizne politike;
- ◆ **Milan Paunović**, načelnik Odjeljenja za integrisano upravljanje granicom i graničnim prelazima u Ministarstvu unutrašnjih poslova, koordinator za oblast vanjskih granica i Šengena;
- ◆ **Ognjen Mitrović**, samostalni savjetnik u Ministarstvu pravde, koordinator za oblast pravosudne saradnje u građanskim i krivičnim stvarima;
- ◆ **Dejan Đurović**, glavni policijski inspektor, rukovodilac Odsjeka za međunarodnu policijsku sara;
- ◆ **Dragan Radonjić**, glavni policijski inspektor, rukovodilac Specijalnog policijskog odjeljenja u Upravi policije, koordinator za oblast borbe protiv organizovanog kriminala;
- ◆ **Mladen Marković**, glavni policijski inspektor, rukovodilac Operativnokomunikacionog centra u Upravi policije, koordinator za oblast borbe protiv terorizma;
- ◆ **Dejan Knežević**, glavni policijski inspektor, rukovodilac Odsjeka za borbu protiv droge u Upravi policije, koordinator za oblast saradnje u oblasti droga;
- ◆ Jasna Sekulić, rukovoditelj Nacionalne kancelarije za droge u Ministarstvu zdravlja, koordinator za oblast saradnje u oblasti droga;
- ◆ **Rade Lazović**, načelnik Odsjeka za obavještajni rad u Upravi carina, koordinator za oblast carinske saradnje;
- ◆ **Aleksandar Jovićević**, generalni sekretar Skupštine Crne Gore, koordinator za mјere iz nadležnosti Skupštine;
- ◆ **Alma Adrović**, načelnik Direkcije za NATO i EU u Ministarstvu odbrane, koordinator za mјere iz nadležnosti Ministarstva odbrane i organa nad kojima to ministarstvo vrši nadzor;

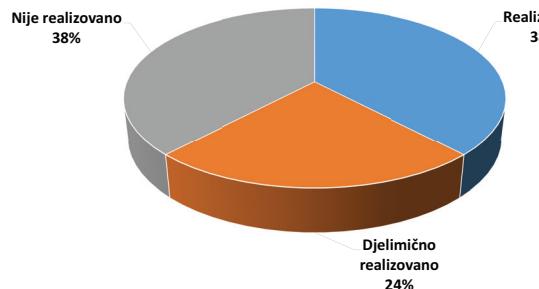
- ◆ **Ana Banović**, načelnik Odjeljenja za evropske integracije u Ministarstvu finansija, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva finansija i organa nad kojima to ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Irena Milošević**, samostalni savjetnik u Ministarstvu pravde, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva pravde i organa nad kojima to ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Jadranka Đurković**, pomoćnik direktora Uprave za kadrove, koordinator za mjere iz nadležnosti Uprave za kadrove;
- ◆ **Boban Šaranović**, pomoćnik direktora Javne ustanove Viša stručna škola „Poličijska akademija”, koordinator za mjere iz nadležnosti te ustanove;
- ◆ **Emir Dacić**, pomoćnik direktora Uprave za imovinu, koordinator za mjere iz nadležnosti Uprave za imovinu;
- ◆ **Dragana Đurišić**, načelnik Direkcije za strateško-razvojne i normativne poslove u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Tatjana Drobnjak**, načelnik Službe za informacione tehnologije u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Ivana Đ. Kovačević**, šef Kabineta ministra u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Miloš Radonjić**, šef Odsjeka za unutrašnje tržiste i sektorske politike u Direktoratu za pristupanje EU u Ministarstvu evropskih poslova;
- ◆ **Željko Šofranac**, direktor Uprave za zbrinjavanje izbjeglica;
- ◆ **Kristina Baćović**, pomoćnik direktora Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- ◆ **Zoran Ulama**, rukovodilac Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Nacionalni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima;
- ◆ **Dražen Burić**, državni tužilac u Vrhovnom državnom tužilaštvu;
- ◆ **Indira Lekić**, samostalni savjetnik u Ministarstvu finansija;
- ◆ **Milica Čvorović**, samostalni savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Milica Milutinović**, samostalni savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Tijana Madžgalj**, samostalni savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Nebojša Mrvaljević**, viši policijski inspektor I klase u Odsjeku za granične provjere u Upravi policije;
- ◆ **Dejan Bojić**, viši policijski inspektor I klase u Odsjeku za strance, vize i suzbijanje nezakonitih migracija u Upravi policije;
- ◆ **Duško Jovićević**, upravnik Centra za azil;
- ◆ **Zorana Baćović**, sekretar Odbora za bezbjednost i odbranu Skupštine Crne Gore;
- ◆ **Milena Šćekić**, predstavnik Crvenog krsta Crne Gore.

Realizacija mjera u oblastima

Jednobraznost statističkih podataka

Zaštita lica koja prijavljuju korupciju

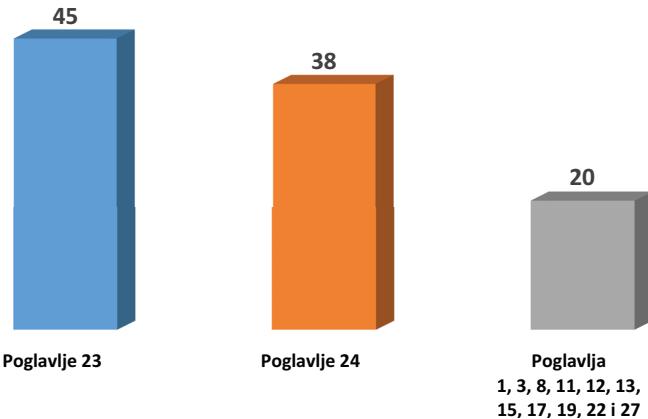

Procesuiranje ratnih zločina pred domaćim organima

► Izvor: MANS

Koliko su pregovaračka poglavlja 23. i 24. zahtijevna najbolje se vidi na sledećem grafikonu:

Broj mjerila za otvaranje i tranzicionih mjerila

► Izvor: predavanje prof. dr Gordane Đurović, 12. februar 2018.

Broj mjerila za zatvaranje 26 pregovaračkih poglavlja je 74.

Izvori

- ◆ www.eu.me
- ◆ www.mans.co.me
- ◆ https://eeas.europa.eu/delegations/montenegro_en
- ◆ www.gov.me
- ◆ www.gamn.org
- ◆ "Evropska unija i Crna Gora", prof. dr Gordana Đurović, Podgorica, januar 2016.
- ◆ <http://www.mvep.hr/hr/hrvatska-i-europska-unija/pregovori/kako-smo-pregovarali>

CRNA GORA I PREGOVARAČKA POGLAVLJA 23 I 24

Pogled ka Evropskoj uniji

Podgorica, maj 2018. godine

Naziv publikacije

CRNA GORA I PREGOVARAČKA POGLAVLJA 23 I 24
POGLED KA EVROPSKOJ UNIJI

Izdavač

Za izdavača

Boris Raonić

 GradjanskaAlijansaCG

 @GACrnaGora

 gradjanskaalijansa

 office@gamn.org

 www.gamn.org

 Studentska ulica br. 21/a, Lamela 9, st. 5, Podgorica

 +382 20 513 687

Autori

GA tim

Karikature

Goran Šćekić

Korektura

GA tim

Dizajn i priprema za štampu

Blažo Crvenica

Zoran Zola Vujačić

Štampa

AP Print, Podgorica

Tiraž

500

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-9483-9-9

COBISS.CG-ID 35628816

Navođenje i korišćenje informacija iz ove publikacije u neprofitnim publikacijama ili sredstvima javnog informisanja građana, kao i korišćenje za druge nekomercijalne svrhe, dozvoljeno je, uz obavezno navođenje izvora i vlasnika autorskog prava.

Korišćenje materijala u bilo koje druge svrhe nije dopušteno bez prethodnog odobrenja Gradske alijanse. Pojedine slike u publikaciji su preuzete sa interneta u skladu sa „Creative Commons licence“.

Izrazi koji se u ovoj publikaciji koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju izraze u ženskom rodu.

Za djelove publikacije preuzetih iz eksternih izvora GA ne snosi odgovornost.

Sadržaj

Uvod	4
O čemu se pregovara?	6
Šta je zapisano u dokumentima EK?	13
“Non paper” za Crnu Goru iz novembra 2017. godine	13
Izvještaj EK o Crnoj Gori za 2017. godinu	19
Kako su pregovarale države članice?	23
Šta kažu političari i zvaničnici?	26
Primjeri direktnе koristi za građane od efikasnih pregovora	31
Iz novinarskog ugla	33
Timovi radnih grupa za pregovaračka poglavlja 23 i 24	36
Izvori	44

Uvod

Poštovani građani i građanke,

Pred vama je nova publikacija Građanske alijanse za 2018. godinu.

Crnogorsko društvo je već dugo godina u stanju konstantnih reformi. U moru birokratskih i nejasnih izvještaja običnom građaninu je sve teže da razluči najvažnije informacije o tome koliko sve te reforme zaista uspijevaju da promijene nabolje naše živote. Bez obzira da li se radi o novim zakonima, efikasnosti institucija koje su zadužene za njihovo sprovođenje ili prosto o životnim standardima i pokazateljima ekonomskog stanja.

Prije dvije godine smo započeli praksu pripremanja godišnjih publikacija koje objavljujemo svakog Dana nezavisnosti kako bi vam jasno i konkretno objasnili što se to u međuvremenu desilo sa našom državom, a smatramo da je imalo važne, pozitivne i negativne, uticaje na vaše živote.

Ove godine odlučili smo da izvještaj posvetimo, pregovaračkim poglavljima 23 i 24, koja – svi već znate – glavni su preduslovi za naše članstvo u Evropskoj uniji.

Iskustva dosadašnjih članica EU su pokazala da su upravo ova poglavља, koja pokrivaju oblasti pravosuđa i temeljnih prava te pravde, slobode i sigurnosti, najzahtjevnija, jer predstavljaju srž funkcionalisanja države. Po novoj strategiji pregovaranja, ova poglavљa će biti posljednja zatvorena.

Naravno, svi smo svjesni njihove važnosti, ali isto tako – vrlo malo znamo što se stvarno dešava iza brojnih statističkih pokazatelja, zvaničnih izjava, uopštenih kritika ili prosti – želje da se relativizuju problemi, prikriju prizemni interesi ili neznanje, bez obzira da li se radi o onima koji su odgovorni za primjenu evropskih standarda ili onih koji su zaduženi za kritičko posmatranje te primjene.

Nadamo se da ćete nakon čitanja ove publikacije – imati jasniju sliku o temama koje pominju svi – od EU diplomata, naših državnika, javnih službenika, NVO aktivista, novinara, taksista i komšija. Posebno imajući u vidu koliko su ova poglavљa bitna i da je neophodno da ih zatvorimo do kraja naredne godine, ako želimo ući u EU do 2025 godine.

Cilj je da svi informisano doprinesemo da Crna Gora ozbiljnije, prilježnije i temeljnije pristupi neophodnim reformama. I da u konačnom evropske vrijednosti i standardi u punom obimu zažive u Crnoj Gori, a ne da ostanu samo na nivou deklarativnog. To ćemo postići i ako svi mi - građani bolje razumijemo i aktivnije tražimo konkretne rezultate.

Na kraju, želimo da se posebno zahvalimo najboljem crnogorskom karikaturisti Goranu Šćekiću, koji je ustupio svoje karikature kako bi dodatno ilustrovali brojne zanimljive aspekte ove reformske priče. Iako smo svjesni da je za pojedine segmente tog procesa – karikatura sasvim dovoljan i prikladan format.

Tim GA

O čemu se pregovara?

POGLAVLJE 23

Evropski Savjet je 29.06.2012. potvrdio odluku Savjeta opštih poslova od 26.06.2012. o otvaranju pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji. Tada je održana i Prva Međuvladina konferencija između Crne Gore i EU kojom je zvanično otvoren proces pregovora.

Crna Gora je prva zemlja kandidat na koju se primjenjuje novi pristup u pregovorima, koji podrazumijeva da se poglavlja 23 Pravosude i temeljna prava i 24 Pravda, sloboda i bezbjednost, otvaraju na početku pregovora i ostaju otvorena do zatvaranja svih ostalih poglavlja.

U slučaju zastoja u ostvarivanju napretka u ovim poglavljima može doći do blokiranja daljeg napretka u svim ostalim.

Crna Gora je prva zemlja koja je prije zvaničnog otvaranja pregovora održala analitički pregled za poglavlja 23 i 24. Eksplanatori analitički pregled za 23 poglavlje održan je 26. i 27.03. 2012., dok je bilateralni održan 30. i 31.05.2012.

Pored potrebe za potpunim usklađivanjem nacionalnog zakonodavstva s pravnom tekovinom EU, neophodno je da Crna Gora ostvari vidljive i mjerljive rezultate u primjeni tih zakona.

Nezavisno, depolitizovano i efikasno pravosuđe je preduslov da jedna zemlja može imati potpunu vladavinu prava. Borba protiv korupcije je u fokusu svih zemalja članica EU, pa će Crna Gora morati da pokaže sposobnost da efikasno sprovodi donijete zakone, kako u prevenciji korupcije, tako i u njenoj represiji.

Po pitanju temeljnih prava, očekuje se da zemlja kandidat za članstvo u EU pokaže sposobnost garantovanja svih temeljnih prava, kao i da bude spremna da pruži zaštitu u slučaju njihovog kršenja.

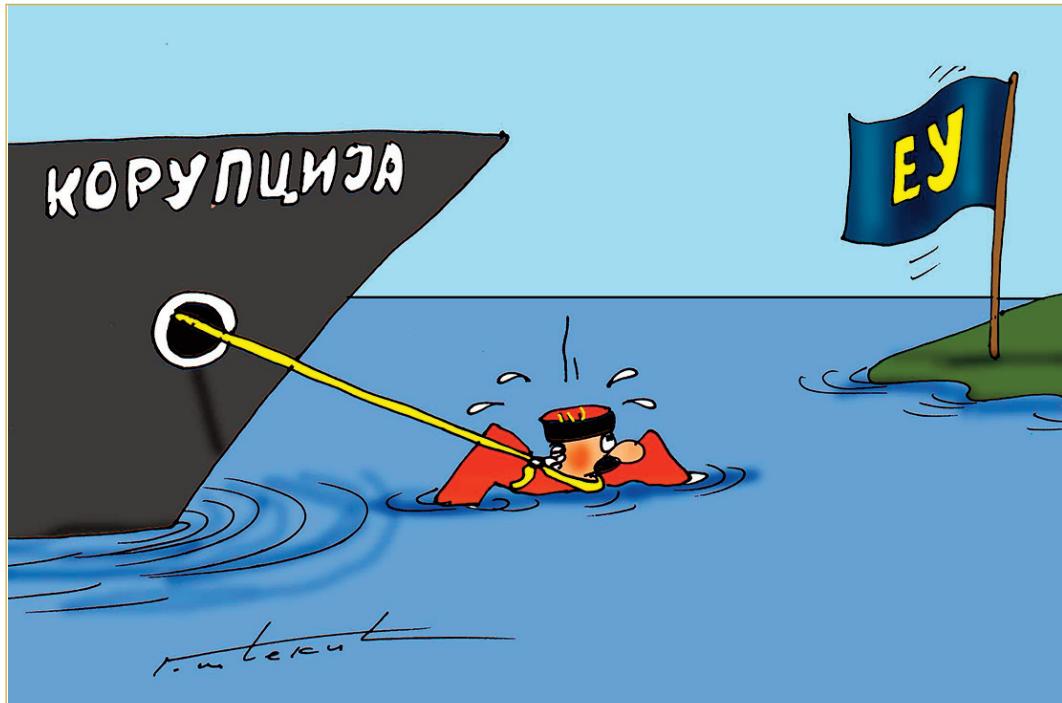
Svaki napredak u ovom poglavljtu djeluje na jačanje pravne sigurnosti i povjerenja građana u pravosudni sistem, kao i na podizanje svijesti svih građana o poštovanju i ostvarivanju temeljnih prava.

PRAVOSUĐE

Oblast pravosuđa izaziva posebnu pažnju EU imajući u vidu da je stabilan pravosudni sistem neophodan za ostvarivanje vladavine prava.

Ova oblast ima četiri podoblasti:

- ◆ nezavisnost;
- ◆ nepristrasnost;
- ◆ profesionalnost-stručnost-efikasnost;
- ◆ reforma pravosuđa.

Oblast pravosuđa sadrži najmanje pravne tekovine u ovom pregovaračkom poglavlju, koja se većinom sastoji od standarda koje jedna zemlja mora da ispunи u skladu sa modelom unutrašnjeg pravosudnog sistema, kako bi bila u potpunosti uskladena s pravnom tekovinom EU. Da bi zemlja kandidat bila uspješna u reformama u ovoj oblasti, mora ne samo imati potpunu uskladenost pravnih akata, već i mjerljive ostvarene rezultate u njihovom sprovođenju.

ANTIKORUPCIJA

Ova oblast će od otvaranja pa do samog zatvaranja pregovora biti predmet pažnje EU. Pravna tekovina iz ove oblasti sastoji se od niza Konvencija UN i Savjeta Europe, kao i odluka i preporuka Evropskog Savjeta. Zemlja kandidat se mora u potpunosti uskladiti s pravnom tekovinom u ovoj oblasti ali i pokazati spremnost da ostvari vidljive rezultate kako u prevenciji, tako i u borbi protiv korupcije. Posebno problematična pitanja u ovoj oblasti su korupcija u osjetljivim oblastima (javne nabavke, zdravstvo, školstvo, pravosuđe, javna administracija i dr.), kao i finansiranje političkih partija.

TEMELJNA PRAVA

Temeljna prava predstavljaju osnovu svakog civilizovanog društva i pravno uređene države. Njihovo ostvarivanje mora biti garantovano i neometano. Ova oblast sadrži niz konvencija, protokola, povelja i deklaracija koje država kandidat mora uvesti u svoj pravni sistem. Istovremeno država kandidat mora obezbijediti i njihovo efikasno sprovođenje. Posebnu pažnju izazivaju teme antidiskriminacije, pravo na pravično suđenje, pravo na suđenje u razumnom roku i zaštita ličnih podataka.

PRAVA GRAĐANA EU

Prava građana EU se izdvaja kao posebna oblast prava, gdje svaka zemlja kandidat mora obezbjediti uslove za ostvarivanje prava državljanima zemalja članica EU. Ovdje spadaju pravo glasa i kandidovanja na izborima za Evropski parlament, pravo glasa i kandidovanja za lokalne izbore, pravo slobodnog nastanjivanja na teritoriji EU i diplomatska i konzularna zaštita. Većina pravne tekovine iz ove oblasti su odluke i direktive Evropskog savjeta koje većinom stupaju na snagu danom ulaska u EU.

POGLAVLJE 24

Osnovni cilj realizacije svih aktivnosti prepoznatih u okviru Poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost jeste da se omogući slobodno kretanje ljudi, uz garantovanje njihove bezbjednosti. Tako široko postavljen okvir obuhvata spektar većeg broja pitanja – od upravljanja vanjskim granicama Evropske unije, preko pravosudne saradnje u građanskim i krivičnim stvarima, pitanja i oblasti u okviru borbe protiv organizovanog kriminala do pitanja vizne politike, migracija i azila.

Oblast Pravda, sloboda i bezbjednost, u okviru poglavlja 24, podijeljena je na 12 podoblasti. To su: azil, migracije, vize, spoljne granice i šengenska pravna tekovina, suzbijanje organizovanog kriminala, suzbijanje zloupotrebe droga, suzbijanje trgovine ljudima, suzbijanje terorizma, pravosudna saradnja u građanskim i privrednim stvarima, pravosudna saradnja u krivičnim stvarima, policijska saradnja i carinska saradnja.

AZIL

Azil predstavlja jednu od ključnih oblasti kojoj EU posvećuje visok stepen pažnje. Crna Gora, kao kandidat za članstvo u Evropskoj uniji, već je počela da se suočava s povećanim brojem tražilaca azila. Zakonodavstvo Crne Gore u ovoj oblasti je u najvećoj mjeri uskladeno, a izazov predstavlja učlanjenje Hrvatske u EU, čime dio granice Crne Gore postaje spoljna granica s EU. U periodu koji slijedi, ključni izazovi za Crnu Goru će se ogledati u pripremi kapaciteta za adekvatno servisiranje tražilaca azila i njihovo zbrinjavanje.

MIGRACIJE

Migracije su, uz oblast azila, u posebnom fokusu Evropske unije. Iz tog razloga, ali i u cilju čuvanja sopstvenog javnog poretku, svaka država kandidat za članstvo u EU mora obezbijediti usklađenost svog normativnog okvira sa komunitarnim pravom u ovoj oblasti ali i njegovu punu implementaciju. Oblast migracija podrazumijeva širok dijapazon podoblasti: legalne migracije, sprječavanje ilegalnih migracija, readmisija, postupanje sa strancima...

VIZNA POLITIKA

Politika viza je sastavni dio vanjske i bezbjednosne politike, kako država članica Evropske unije, tako i u Crne Gore. Prije svega, vizna politika podrazumijeva mehanizme zaštite interesa države, zaštitu sigurnosti javnog poretku i sprječavanje nezakonitih migracija. Crna Gora će primjenjivati zajedničku viznu politiku Evropske unije i u toj namjeri posebno je važno uspostavljanje zahtjevnog i skupocjenog viznog informacionog sistema.

VANJSKE GRANICE I ŠENGEN

Jedno od osnovnih načela Evropske unije ogleda se u pravu na slobodno kretanje ljudi i slobodan promet kapitala i usluga. Šengenski sporazum je osnovni akt u oblasti izgradnje i očuvanja spoljnih granica Evropske unije. Cilj je ukidanje kontrole na unutrašnjim granicama i obezbeđenje slobode kretanja građana EU. Nakon Šengenskog sporazuma, potpisana je i Šengenska konvencija. Ova dva dokumenta čine osnovu tzv. Šengenske pravne tekovine. Pored velikog broja članica EU i Island, Norveška i Švajcarska postale su dio Šengenskog prostora. Unaprijeđena verzija Šengenskog informacionog sistema (SIS II) počela je sa radom aprila 2013, a za Crnu Goru je od važnosti i preuzimanje, te primjena pravila i iz Šengenskog kodeksa o granicama.

BORBA PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA

Oblast borbe protiv organizovanog kriminala na nivou Evropske unije bazirana je, prije svega, na Okvirnoj odluci Savjeta o borbi protiv organizovanog kriminala, ali i na Konvenciji Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala (Palermo konvencija), sa pratećim protokolima. U dijelu usklađivanja pravnog sistema, Crna Gora je sprovela niz aktivnosti kojima je ostvaren visok stepen usklađenosti ali postoji prostor i za dalji napredak, posebno u dijelu unapređenja sadržine krivičnog zakonodavstva. U narednom periodu izazov koji se stavlja pred Crnom Gorom je puna implementacija preuzetih standarda.

SUZBIJANJE ZLOUPOTREBE DROGA

Saradnja u oblasti borbe protiv droga podrazumijeva strateško i normativno planiranje i razvoj, kako u dijelu preventivnih, i terapeutskih, tako i u dijelu represivnih aktivnosti i sankcionisanja svih oblika protivzakonitog djelovanja. Ovo je, takođe, još jedna oblast u fokusu interesovanja Evropske unije i njenih institucija. Crna Gora kao zemlja kandidat mora biti spremna da pored obezbjeđivanja usklađenog normativnog okvira, ostvaruje konstantnu saradnju sa zemljama EU i regionala, u cilju suzbijanja krijumčarenja, ilegalne proizvodnje i prodaje i upotrebe opojnih droga.

SUZBIJANJE TRGOVINE LJUDIMA

Trgovina ljudima predstavlja jedan od problema u svijetu, kojem i EU posvećuje visok stepen pažnje. Ljudska sloboda je segment korpusa ljudskih prava koja je zaštićena većim brojem međunarodnih ugovora, a posebno konvencijama Ujedinjenih nacija i Savjeta Evrope. Od Crne Gore, kao kandidata za članstvo u EU, očekuje se da obezbijedi odgovarajući strateški i normativni okvir koji će biti u potpunosti usklađen s pravnom tekovinom EU, uz obezbjeđenje adekvatne implementacije.

SUZBIJANJE TERORIZMA

Evropska bezbjednosna i odbrambena politika predstavlja oblast u okviru koje se razvija i zajednička politika EU u oblasti borbe protiv terorizma. Crna Gora je potpisnica najvećeg broja konvencija protiv terorizma koje su donijele UN i Savjet Evrope. U cilju vođenja komplementarne politike sa Evropskom unijom u ovoj oblasti, Crna Gora je usvojila i niz mjera u borbi protiv terorizma. U narednom periodu se očekuje dalje uskladihanje zakonodavstva u ovoj oblasti i postizanje adekvatnog stepena usklađenosti sa pravnom tekovinom Evropske unije.

PRAVOSUDNA SARADNJA U GRAĐANSKIM I PRIVREDNIM STVARIMA

Razvoj sistema pravosudne saradnje u građanskim i privrednim stvarima pokrenut je u cilju olakšavanja sudske saradnje u građanskoj i privrednoj materiji. U daljem periodu pristupilo se unifikaciji međunarodnog privatnog prava, što je dovedeno u usku vezu s jednim od ključnih principa postojanja Evropske unije – slobodom kretanja ljudi. Danas je osnovni cilj pravosudne saradnje u ovim oblastima stvaranje jedinstvenog sistema za prekograničnu implementaciju građanskog prava u okviru čitave EU.

Neki od najvećih izazova sa kojima će se Crna Gora susresti u ovoj oblasti je stvaranje i implementacija pravnog okvira za međusobno priznanje i izvršenje odluka, kao i učešće Crne Gore u Evropskoj pravosudnoj mreži u građanskim i privrednim stvarima.

EUROJUST i Evropska pravosudna mreža su neki od ključnih instrumenata pomoći kojih se razvija pravosudna saradnja u krivičnim stvarima u okviru država članica Evropske unije, kao i s trećim državama. Razlog za visok stepen razvoja sistema u ovoj oblasti jeste težnja ka zajedničkoj borbi protiv kriminala, koja je među prioritetima djelovanja EU. Pravosudna saradnja u krivičnim stvarima počiva na principu uzajamnog priznanja presuda i drugih sudskeh odluka jedne države članice u drugim državama EU, kao i na uzajamnoj pravnoj pomoći. Takođe, počiva i na približavanju nacionalnog zakonodavstva i usvajanju niza minimalnih standarda.

POLICIJSKA I CARINSKA SARADNJA

Šengenski pravni okvir i EUROPOL su baza na kojoj počiva pitanje policijske saradnje. Značajna podrška razvoju i funkcionisanju ogleda se i kroz djelovanje Evropskog policijskog koledža – CEPOL. U ovom segmentu posebno se ističu Šengenska konvencija, čijom sadržinom je propisana obaveza policijskih organa da pomažu jedni drugima u cilju prevencije i otkrivanja kriminala. Za Crnu Goru je važan i tzv. Ugovor iz Prima, koji se odnosi na intenziviranje prekogranične saradnje, posebno po pitanju borbe protiv terorizma, prekograničnog kriminala i ilegalnih migracija, a ne manja važna je i Bečka konvencija, te niz bilateralnih međunarodnih ugovora kojima se prepoznaju i afirmišu različiti oblici policijske saradnje (zajedničke patrole, zajednički granični prelazi, zajedničke operacije, rad u zajedničkim centrima...).

U oblasti carinske saradnje ističe se Konvencija o uzajamnoj pomoći i saradnji carinskih službi, koja za cilj ima olakšanje carinske saradnje radi sprječavanja i otkrivanja krivičnih djela i prekršaja iz oblasti carine na štetu nacionalnog zakonodavstva država članica i komunitarnog prava.

Šta je zapisano u dokumentima Evropske komisije?

“Non paper” za Crnu Goru iz novembra 2017. godine

Council of the European Union
General Secretariat

Brussels, 08 November 2017

WK 12738/2017 INIT

LIMITE

ELARG

MEETING DOCUMENT

From: European Commission
To: Working Party on Enlargement and Countries Negotiating Accession to the EU
Subject: Non-paper on the state of play regarding chapters 23 and 24 for Montenegro

POGLAVLJE 23

NEZAVISNO I NEPRISTRASNO PRAVOSUĐE

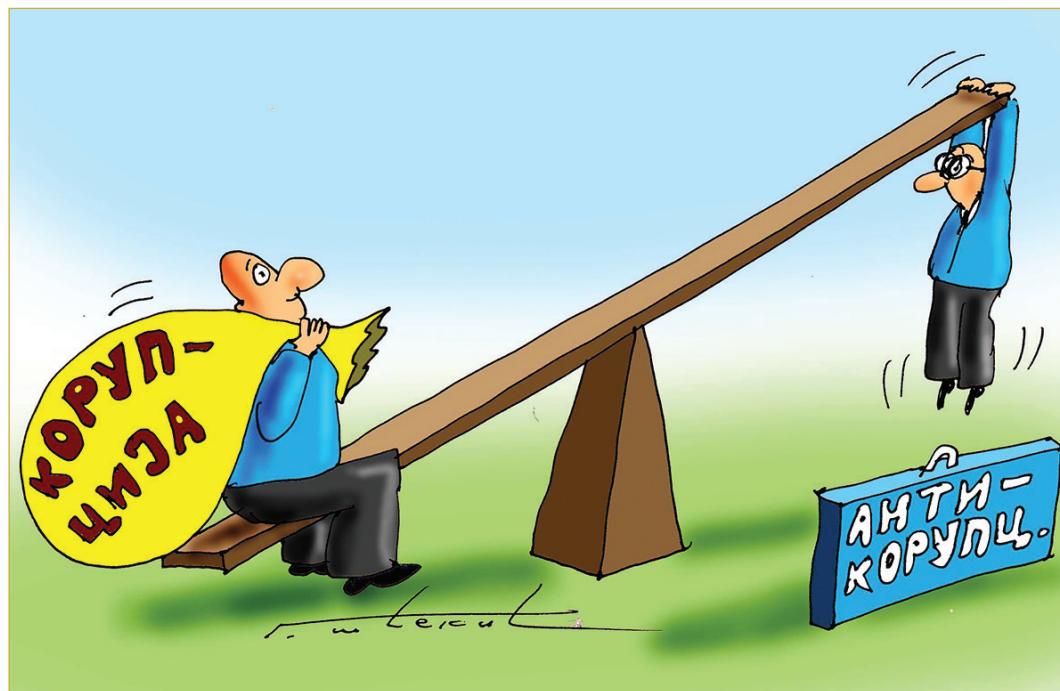
“Još uvijek je potrebno dalje jačanje administrativnih kapaciteta Sudskog i Tužilačkog savjeta i poboljšanje profesionalnih kapaciteta njihovih članova, uključujući područja strateškog, budžetskog i kadrovskog planiranja i komunikacije. Članovi Savjeta treba da posvete više vremena i da pokažu svoju punu posvećenost izvršavanju svojih funkcija. Oba Savjeta još uvijek treba da poboljšaju transparentnost svog rada, uključujući i potpuno motivisanje i objavljivanje odluka o promocijama i imenovanju, kao i zapisnike njihovih sastanaka”.

ODGOVORNOST

“Track record o izvršenju disciplinske odgovornosti i Etičkim kodeksima za sudije i tužioce su i dalje veoma ograničeni. Odgovarajuće odluke Sudskog i Tužilačkog savjeta moraju biti bolje motivisane i ostaje neophodno razvijati sudsку praksu.”

EFIKASNOST I PROFESIONALNOST

“Ostaje zabrinutost u pogledu doslednosti, pouzdanosti statističkih podataka i poštovanja smjernica Evropske komisije za efikasnost pravde (CEPEJ). Zbog toga se statistički podaci ne mogu sistematski analizirati, niti se mogu koristiti za potrebe upravljanja i kreiranja politike, što otežava vođenje procesa reformi. Crna Gora je pozvana da značajno pojača rad na racionalizaciji pravosudne mreže. Korišćenje alternativnog rešavanja sporova treba dalje unaprijediti među sudijama, advokatima i strankama u sporovima”.

SUOČAVANJE SA PROŠLOŠĆU

„Crna Gora mora dodatno unaprijediti svoje napore u borbi protiv nekažnjivosti za ratne zločine i primjenjivati proaktivniji pristup kako bi se efikasno istražili, gonili, pokušali i kaznili krivci za ratne zločine u skladu sa međunarodnim standardima i da se da hitnost takvim predmetima“.

SPREČAVANJE KORUPCIJE

„Nedavna mišljenja Agencije za sprječavanje korupcije pokazala su značajne slabosti u pogledu utvrđivanja činjenica i adekvatnog obrazloženja“.

„Agencija i dalje nije dovoljno nezavisna i proaktivna, a tvrdnje o tome da se instrumentalizuje za političke potrebe i dalje traje. U cilju jačanja poverenja javnosti, Agencija i njeno osoblje moraju osigurati maksimalnu transparentnost, integritet, nepristrasnost i nezavisnost. Agencija mora dalje poboljšati svoje komunikacijske i terenske aktivnosti.“

PREVENCIJA KORUPCIJE

„Uprkos određenom napretku, finansijske istrage i dalje se ne pokreću sistematski u slučajevima korupcije. Nedostatak vještina finansijskih istraga u policiji i tužilaštvu treba rješavati kao prioritet putem ciljane specijalizirane dugoročne obuke.“

TEMELJNA PRAVA

„Sveukupna svijest institucija i pravosuđa o pravima zaštićenim ESLJP-a, njihovo spremnosti da primjenjuju standarde u svakodnevnoj praksi i kvalitet obrazloženja odluka, uključujući i one Ustavnog suda, još uvijek treba poboljšati. Unutrašnja organizacija i metodi rada Ustavnog suda u pogledu postupka ustavne žalbe takođe se moraju unaprijediti.“

„Naročito ostaju ograničeni kapaciteti Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Ministarstvo treba da poboljša svoje strateško planiranje i da bolje odgovori na potrebe za obučavanjem osoblja o standardima ljudskih prava. Takođe, i dalje treba uspostaviti jače i transparentnije procedure za distribuciju i upravljanje sredstvima za manjine i za vjerske zajednice, uključujući i uspostavljanje mehanizama unutrašnje kontrole.“

SLOBODA IZRAŽAVANJA

“U oblasti slobode izražavanja, još uvek postoji ograničen napredak u rješavanju nasilja nad novinarima i medijima, posebno u rješavanju starih neriješenih predmeta. Ad hoc komisija za praćenje slučajeva nasilja nad medijima koja je ponovo uspostavljena u septembru 2016. do sada je izradila 2 izvještaja koji se fokusiraju na novije slučajeve. Komisija se i dalje suočava sa poteškoćama u dobijanju neograničenog pristupa spisima predmeta i produženju bezbjedonosnih odobrenja svojih članova. U prvoj polovini 2017. prijavljena su tri verbalna napada i jedan napad na medijsku opremu. Tri od tih slučajeva rezultirali su prekršajnim postupkom, dok u jednom prijavljenom slučaju nadležni organi nijesu našli elemente krivičnog djela ili prekršaja. U oktobru 2017. prvostepeni sud je dodijelio kompenzaciju u iznosu od 7.000 eura novinaru zbog neefikasne istrage u pokušaju njegovog ubistva 2007. Moraju se nastaviti aktivnosti kako bi se riješili stari slučajevi, uključujući i slučaj ubistva iz 2004. Potrebno je identifikovati ne samo materijalne počinioce, već i one koji stoje iza napada, kao i nedostatke i kašnjenja u istragama koje nisu donijele rezultate. Od Vlade i relevantnih 10 institucija se očekuje da pokažu nultu toleranciju prema prijetnjama ili napadima na medije, kao i da preduzmu aktivnosti u cilju ispunjenja preporuka ad-hoc komisije. Nedostatak profesionalnih i etičkih standarda za medije, kao i efektivnih mehanizama samoregulacije i činjenice da se sankcije za kršenje Etičkog kodeksa ne primjenjuju sistematski od strane Agencije za elektronske medije, i dalje stvaraju klimu u kojoj se sloboda izražavanja može lako zloupotrijebiti.”

“Uprkos pozitivnim događajima u javnom servisu RTCG (Radio i Televizija Crne Gore), potrebno je dodatno poboljšati standarde o uređivačkoj nezavisnosti i profesionalizmu. Rukovodstvo RTCG-a i njegovi upravni organi moraju biti zaštićeni od neprimjerenog uticaja i političkog pritiska.”

NEDISKRIMINACIJA

„Što se tiče nediskriminacije, predmeti u sudovima su i dalje rijetki. Čini se da je najveći stepen diskriminacije prisutan u oblasti zapošljavanja prema kriterijumu političke pripadnosti.“

„Uprkos određenom napretku u vezi sa Romima koji žive u Crnoj Gori, uključujući i oblasti pristupa zdravlju i stambene situacije romskih interno raseljenih lica, Romi ostaju najugroženija i diskriminisana zajednica u različitim oblastima života, pri čemu se Romkinje podvrgavaju dvostrukoj diskriminaciji. Opšta nezaposlenost romske zajednice je visoka i učešće u programima zapošljavanja je veoma nisko. Stope napuštanja škola ostaju visoke, a nedovoljna pažnja posvećena je obrazovanju odraslih. Među glavnim izazovima kojima će se baviti u bliskoj budućnosti su i stambeni uslovi domicilnih Roma, rizik od iseljenja u određenim opština i učešće Roma u lokalnoj samoupravi.“

POGLAVLJE 24

Crna Gora je umjereni spremna da implementira *acquis* u ovoj oblasti. Pravni i strateški okviri su sada u velikoj mjeri na snazi. Postignut je određeni napredak, posebno pravni okviru vezan za migracije. U borbi protiv organizovanog kriminala, naročito u dijelu krijumčarenja migranata i trgovinom narkoticima, postoji inicialna evidencija o krivičnom gonjenju. Međutim, potrebni su dalji rezultati kako bi se steklo dodatno iskustvo, naročito u borbi protiv pranja novca i trgovine ljudima.

BORBA PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA

„Ostaje značajan broj praktičnih, institucionalnih i zakonskih prepreka, posebno u istražnoj fazi, čime se Crna Gora ne može pohvaliti sa stopom uspešnosti u efikasnom rješavanju organizovanog kriminala na njenoj teritoriji.

Neke prekomjerne formalnosti i rigidnosti će morati biti uklonjene iz pravnog okvira kako bi se omogućilo Crnoj Gori da se opremi sa efikasnim i djelotvornim pravnim okvirom koji omogućava organima za provedbu zakona i pravosuđu da uspostave ubjedljivije rezultate u uspješnom rješavanju organizovanog kriminala u Crnoj Gori.

Proaktivna istraga i dalje ostaje rijetka - većina istraga u slučajevima organizovanog kriminala i dalje počinje na osnovu primljenih signala, što se posebno odnosi na činjenicu da se obaveštajne informacije prikupljene na lokalnom nivou ne dijele automatski sa specijalizovanim službama na centralnom nivou. Ovo jasno otežava efikasne istrage o većem broju aktivnosti organizovanog kriminala. Nivo osposobljenosti osoblja u određenim specijalizovanim policijskim odjeljenjima, stvara zabrinutost posebno u poređenju sa izazovima sa kojima se suočavaju (npr. u borbi protiv kibernetičkog kriminala). Crna Gora treba da pojača borbu protiv sajber kriminala, uključujući i on-line seksualno zlostavljanje.“

TRAFIKING

“Glavni razlog za zabrinutost je i dalje odsustvo identifikovanih žrtava trgovine ljudima u Crnoj Gori zbog lošeg kapaciteta na nivou specijalizovane policijske jedinice, nedostatka proaktivnih istraga, teškoća u prikupljanju neophodnih dokaza, nedostatka svijesti o raznovrsnosti postojećih oblika trgovine ljudima.”

TERORIZAM

“Uticaj radikalizacije i uticaja islamskih militantnih grupa i dalje je ograničen u Crnoj Gori. Prema podacima crnogorskih obaveštajnih službi, od početka 2016. godine nije bilo novih odlazaka. Specijalno tužilaštvo vrši preliminarne istrage u tri slučaja u kojima je uključeno nekoliko crnogorskih državljana koji su se, navodno, borili u ratnoj zoni u Siriji / Iraku ili su finansirali odlazak stranih boraca na bojno polje.”

PRANJE NOVCA

“Crna Gora i dalje treba povećati fokus na jačanju sistema za sprječavanje i borbu protiv pranja novca i uspostavljanju ubjedljivijeg iskustva. Trenutno postoji nekoliko krivičnih istraga o sumnjama na pranje novca ali u poslednjih nekoliko godina nije pokrenut slučaj pred sudom.”

Izvještaj EK o Crnoj Gori za 2017. godinu

Strasbourg, 17.4.2018
SWD(2018) 150 final

COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT

Montenegro 2018 Report

Accompanying the document

Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions

2018 Communication on EU Enlargement Policy

{COM(2018) 450 final} - {SWD(2018) 151 final} - {SWD(2018) 152 final} -
{SWD(2018) 153 final} - {SWD(2018) 154 final} - {SWD(2018) 155 final} -
{SWD(2018) 156 final}

POGLAVLJE 23

NEZAVISNO I NEPRISTRASNO PRAVOSUĐE

“Sistem odabira, profesionalnog ocjenjivanja i promocije sudija tek treba da bude u potpunosti implementiran. Pored toga, i dalje nedostaje evidencija primjene etičkih kodeksa i disciplinske odgovornosti, a upravljanje ljudskim resursima nije poboljšano.”

Iako je potrebno dalje jačanje administrativnih i profesionalnih kapaciteta Sudskog i Tužilačkog savjeta, oni u principu treba da implementiraju sisteme za odabir, profesionalnu procjenu, napredovanje i disciplinsku odgovornost. Međutim, oni treba da poboljšaju svoje kapacitete u strateškom planiranju, planiranju budžeta i ljudskih resursa, kao i njihovoj javnoj komunikaciji. Oba savjeta još uvijek treba da poboljšaju transparentnost rada, uključujući i potpuno motivisanje i objavljivanje odluka o promocijama i imenovanjima, disciplinskim postupcima i zapisnicima sa sastanaka. Članovi oba savjeta, takođe, treba da posvete više vremena i pokažu punu posvećenost obavljanju svojih funkcija.

Pokušaj političkog uplitanja, uključujući i one od strane nosilaca funkcija interno u pravosuđu, ostaje pitanje koje zabrinjava. Potrebna je veća politička posvećenost kako bi se osigurala potpuna nezavisnost crnogorskog pravosudnog sistema.

TORTURA

Slučajevi policijske brutalnosti koji su prijavljeni početkom 2018 godine, kao i propusti i kašnjenja u istraživanju i procesuiranju slučajeva navodnog nasilja od strane policajaca, pokazuju poteškoće u iskorenjivanju lošeg tretmana i uspostavljanju evidencije o odloženim kaznama. Isto se odnosi i na slučajeve nasilja u zatvorima.

ODGOVORNOST

Mehanizmi za otkrivanje kršenja pravila integriteta i osnaživanje sprovođenja disciplinskih kazni moraju postati efikasniji. Potrebno je dodatno podići svijest javnosti o postojećim mehanizmima žalbi i uvesti mogućnost osporavanja odbijanja žalbi pred Sudskim i Tužilačkim savjetima.

EFIKASNOST I PROFESIONALNOST

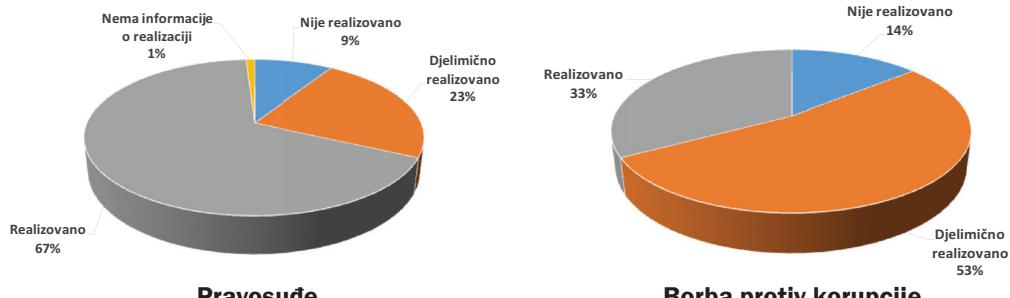
Uprkos naporima oba savjeta da organizuju transparentne izbore zasnovane na zaslugama, ostaju izazovi u planiranju odabira i transparentnosti procedura za izbor.

ANTIKORUPCIJA / SPRJEČAVANJE KORUPCIJE

Nedavna mišljenja Agencije za sprječavanje korupcije, uključujući i ona koja se tiču članova upravnog Savjeta javnog emitera RTCG i Savjeta Agencije za elektronske medije, pokazala su značajne slabosti u primjeni zakona, utvrđivanju činjenica i odgovarajućim obrazloženjima. Ovo je otvorilo debatu o potrebi za zaštitom.

Rezultati povodom zaštite zviždača ostaju ograničeni.

Realizacija mjera u oblastima

► Izvor: MANS

POGLAVLJE 24

BORBA PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA

Evidencija o nekim oblicima organizovanog kriminala, na primjer o pranju novca kao samostalnom zločinu i trgovini ljudima, ostaje ograničena. Crna Gora je ostvarila mali napredak u primjeni prethodnih preporuka.

Finansijske istrage ostaju uglavnom ograničene na konfiskaciju imovine i započete su samo kada je krivična istraga dobro napreduvala, a ne istovremeno sa krivičnom istragom. Pravni uslovi za pokretanje finansijske istrage su preformalni. Crna Gora treba da razvije strateški i proaktivitan pristup u pogledu finansijskih istraga. Borba protiv pranja novca nije dovoljno efikasna da

proizvede ubjedljive rezultate. Postoji nekoliko krivičnih istraga povodom sumnji na pranje novca, ali je u poslednjih nekoliko godina pred sudom završio samo jedan slučaj. Pranje novca često nije krivično djelo gonjeno kao samostalni zločin, već je u vezi sa drugim krivičnim djelima, što otežava napredak u ovoj oblasti.

Sposobnost sudova da ostanu zaštićeni od političkog uplitanja u slučajevima velikog profila mora biti potvrđena i podržana snažnom i profesionalnijom istragom zasnovanom na dokazima. Uravnoteženija upotreba sporazuma o priznanju krivice u slučajevima organizovanog kriminala mogla bi izbjegći utisak nekažnjivosti.

Kako su pregovarale države članice?

Prema iskustvu zemalja, koje su u poslednjih 10 godina postale članice EU, pristupni pregovori trajali su između tri i šest godina. Tako su Slovačka, Malta, Letonija i Litvanija proces pregovora završili za nepune tri godine. Za Bugarsku i Rumuniju taj proces je trajao skoro pet godina.

Hrvatska je kompletan proces okončala za pet godina i devet mjeseci uz probleme saradnje sa Haškim tribunalom, granične probleme sa Slovenijom kao i unutrašnjom krizom. U poređenju sa Hrvatskom, Crna Gora za petogodišnji period pregovora nije ni na polovini puta.

Dužina trajanja pregovora za poglavlja 23 i 24

1 dan

1 dan

Island

1 godina

1 godina 2 mjeseca i 20 dana

Hrvatska

4 godine, 5 mjeseci i 3 dana

4 godine, 5 mjeseci i 3 dana

Crna Gora

* Pregovori u toku
(stanje na datum 21. maj 2018. godine)

■ poglavlje 23

■ poglavlje 24

Očigledno je da naša država zaostaje u dinamici ispunjavanja mjerila za zatvaranje poglavlja jer u konkretnim oblastima nijesmo dostigli ispunjenost EU standarda.

Treba naglasiti da je proces pridruživanja bio različit u odnosu na sadašnje pregovaranje.

Hrvatska:

- ❖ **Poglavlje 23** - Pravosuđe i temeljna ljudska prava (otvoreno 30. jun 2010, zatvoreno 30. jun 2011.)
- ❖ **Poglavlje 24** - Pravda, sloboda i sigurnost (otvoreno 2. oktobra 2009, zatvoreno 22. decembra 2010.)

POGLEK KA EVROPSKOJ UNIJI

Mišljenje EK na početku pregovora za **Sloveniju** (1997):

Pristup pravdi u velikoj meri je zagarantovan u Sloveniji. Sistem pravne pomoći se primjenjuje na krivične sudove. Pravnu sigurnost građana otežava samo dužina vremena za donošenje presuda.

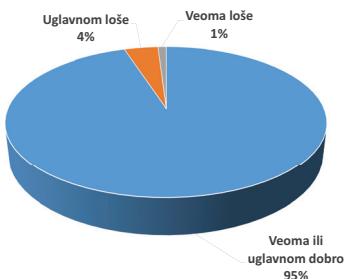
Mišljenje EK na početku pregovora za **Crnu Goru** (2010):

Crna Gora je poslednjih godina ojačala zakonski i institucionalni okvir vladavine prava. Međutim, nedostaje implementacija. Glavna zabrinutost odnosi se na politizaciju pravosuđa i nedostatke u funkcionisanju institucija za sprovodenje zakona, posebno u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije.

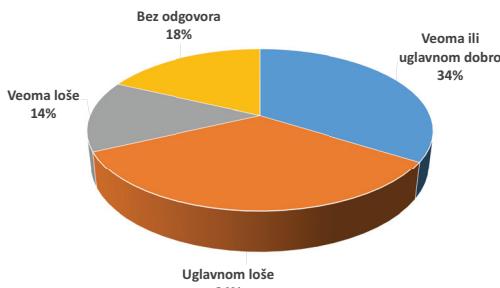
Island je podnio zahtjev za članstvo 2009., a 2010. godine su dobili pozitivno mišljenje.

"U Izvještaju o napretku Islanda (Progress Report) za 2011. godinu Evropska komisija ocijenila je cjelokupan napredak Islanda u godini tokom koje je kompletiran proces skrininga, i tokom koje su održane tri međuvladine konferencije na kojima je otvoreno ukupno 11, a zatvoreno osam pregovaračkih poglavlja. Kada su u pitanju politički kriterijumi, u izvještaju se ocjenjuje kako su islandske institucije stabilne i garantuju vladavinu prava. Sudska vlast ocijenjena je kao „visokog standarda“, javna administracija efikasna i nezavisna od političkih uticaja, dok je poštovanje ljudskih i manjinskih prava garantovano zakonima i primjenjeno u praksi. Konstatuje se i napredak u cilju jačanja uloge Parlamenta, naročito po pitanju nadzorne funkcije, kao i poboljšanja njegove efikasnosti."

Povjerenje u sudstvo u 2017. godini

Iz ugla sudija

Iz ugla građana

► Izvor: Građanska alijansa - Istraživanje o povjerenju građana, sudija i tužilaca u pravosuđe za 2017. godinu

Šta kažu političari i zvaničnici?

“U prethodnom periodu je urađen veoma dobar posao, kako na planu zakonodavnih aktivnosti, tako i po pitanju uspostavljanja novih institucija u oblasti vladavine prava. U narednom periodu ćemo se fokusirati na dalje sprovođenje započetih i intenziviranje planiranih aktivnosti koje imaju za cilj dobijanje završnih mjerila u 23. i 24. poglavlju, što će predstavljati novu fazu u pregovaračkom procesu s EU. Na bazi dosadašnjih rezultata, ali i dobro postavljenih daljih planova, uvjeren sam da ćemo do kraja godine u svim podoblastima koje pokrivaju ova poglavlja imati evidentan napredak.”

**Duško Marković,
tada potpredsjednik
Vlade na Sjednici Sav-
jeta za Vladavinu prava
16.10.2015.**

“Crna Gora bi sljedeće godine trebalo da ispunji sva privremena mjerila iz pregovaračkih poglavlja 23 i 24 i u partnerstvu sa Evropskom komisijom dobiti završna mjerila za tada dva poglavlja.”

**Zoran Pažin
potpredsjednik Vlade za politički sistem,
unutrašnju i vanjsku politiku i ministar
pravde
29.10.2017.**

Foto: Gov.me

isali dinamiku reformi i postavili sebi cilj da do 2018. završimo sve obaveze i budemo interna spremni za članstvo." (januar 2016, "Pobjeda")

"Uvjeren sam da imamo kapacitet da to završimo do sredine naredne godine." (aprila 2016, "Pobjeda")

"Imajući u vidu obim i kompleksnost obaveza u okviru pojedinih pregovaračkih poglavlja, cijenim da je realno očekivati da sva poglavlja otvorimo do kraja 2017." (jun 2016, "Vijesti")

"Cijenim da do sredine naredne godine možemo završiti proces otvaranja poglavlja." (maj 2017, Mina)

"Zadovoljni smo dosadašnjim pregovaračkim procesom, jer je dinamika, koja je utvrđena pre tri i po godine prilikom otvaranja pregovaračkog procesa ispunjena. Jednako kako je i Hrvatska išla kroz svoj pregovarački proces, tako ide i Crna Gora. Možemo reći da se nalazimo pri kraju faze u kojoj ispunjavamo uslove za otvaranje svih poglavlja",

Hronologija izjava Aleksandra Andrije Pejovića, tadašnjeg glavnog pregovarača Crne Gore sa EU

Pejović je rekao da je zadovoljan dosadašnjim pregovaračkim procesom i izrazio očekivanje da će Crna Gora pristupiti EU 2021. godine. (22. avgust 2015, TVCG)

"Ono što je naš cilj jeste da do kraja 2018. godine uradimo sve, kako bi smo završili pregovarački proces, da se uskladimo sa pravnom tekvinom EU i ponudimo evropskim partnerima da zatvorimo pregovore."

24.08.2015.

"U tom pravcu smo Programom pristupanja Crne Gore EU definisali dinamiku reformi i postavili sebi cilj da do 2018. završimo sve obaveze i budemo interna spremni za članstvo." (januar 2016, "Pobjeda")

Foto: Standard

"Donošenjem seta zakona iz oblasti pravosuđa, uspostavljen je normativni okvir za rješavanje pitanja obuhvaćenih poglavljem 23. To samo po sebi ništa ne znači, jer je usvajanje akata polazna osnova, a ključna je njihova implementacija. Akcenat je, dakle, na sprovođenju, ali se o rezultatima ne razgovara. Temelj pravosuđa i osnovnih prava je nezavisno sudstvo. Kod nas su, i pored finansijske nezavisnosti sudija, okovi nepotizma i partijske pripadnosti onemogućili njihovo nezavisno i nepristrastno djelovanje."

**Slaven Radunović,
poslanik DF i predsjednik skupštinskog Odbora za evropske integracije u prethodnom
skupštinskom mandatu**

27.06.2015.

"Stav SDP-a je da u poslednja tri izvještaja piše vrlo jasno, a to vide svi, da infiltracija kriminala u pravni, politički i ekonomski sistem ozbiljno podriva cjelokupni sistem, i ekonomski razvoj, te elemente socijalnog razvoja koji su Crnoj Gori prijeko potrebni. Oni su potrebni s obzirom na tu korelaciju organizovanog kriminala i nemogućnost ekonomskog razvoja."

**Ranko Krivokapić,
predsjednik SDP i dugogodišnji predsjednik Skupštine CG
11.11.2016.**

Foto: RTCG

Foto: gamm.org

"Posebno pitanje, koje će opredjeliti ovu dinamiku – jeste ispunjavanje uslova za dobijanje finalnih mjerila za poglavlja 23 i 24, kako bi se napravio konačan i jasan plan i za njihovo ispunjavanje. Dobro bi bilo da imamo novi plan za poglavlja 23 i 24 do kraja ove godine, a to će zavisiti od ocjene Komisije i prihvatanja država članica zadovoljavajućeg nivoa ispunjenosti sadašnjih tranzisionih mjerila."

**Gordana Đurović,
profesorica na Ekonomskom fakultetu
23.02.2018.**

“Tako da najbolji način da se pripremite jeste da radite svoj domaći zadatak i u smislu zatvaranja poglavlja i u smislu ključnih elemenata borbe protiv korupcije, slobode medija, vladavine prava, da dobro uradite svoj domaći zadatak i da se onda obratite nama i kažete mi smo spremni.”

**Aivo Orav,
šef Delegacije EU u Crnoj Gori
02.02.2018.**

Foto: Vijesti.me

Foto: Blic

“Demokrate se snažno zalažu za ulazak u EU, ali taj posao ne može završiti ova vlast, jer DPS nikad ne može zatvoriti poglavlja 23, 24 i 27 - ne mogu da udare sami na sebe.”

**Alekse Bećić,
predsjednik Demokratske Crne Gore
17.10.2017.**

“Zato su nam važna poglavlja 23 i 24. Ostvarili smo napredak u zakonodavnom dijelu donošenjem više od 60 zakona, nakon čega su formirane ključne institucije Agencija za sprečavanje korupcije i Specijalno tužilaštvo čiji rad već daje rezultate.”

**Milo Đukanović,
tadašnji premijer Crne Gore,
aktuelni predsjednik države
15.09.2017.**

Foto: Intpolicydigest.org

“Sa uglavnom već postavljenim pravnim i institucionalnim okvirom, vrijeme je da se postignu oipljivi rezultati. Institucije, uključujući Specijalno tužilaštvo i Agenciju za borbu protiv korupcije, treba da izvršavaju svoje mandate na nezavisan i transparentan način. Mora postojati nulta tolerancija za korupciju i organizovani kriminal, pranje novca i trgovinu ljudima. Sloboda izražavanja i medija treba da funkcionišu bez nepotrebnog ometanja.”

**Johanes Han,
komesar za proširenje EU
09.02.2018.**

“Sav napredak u procesu pregovaranja i pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji i dalje se zasniva na vladavini prava.”

**Tomas Haglajtner,
šef Odsjeka za Crnu Goru u Direktoratu
Evropske komisije za dobrosusjedsku
politiku i pregovore o proširenju
08.12.2017.**

“Želio bih da dedramatizujem ovaj datum koji se pomije, 2025. godina. To nije datum kojim se obećava nešto, to je samo perspektiva ka kojoj treba ići brzim korakom. Preostaju reforme koje treba da se urade, neke reforme možda nisu intenzivno primjenjivane kao što je trebalo, ali predsjednik Vlade (Duško Marković) me je uvjerio svojim optimizmom, a i ja konstatujem, da je Crna Gora napravila puno napretka.”

**Žan Klod Junker,
predsjednik Evropske komisije
27.02.2018.**

Primjeri direktne koristi za građane od efikasnih pregovora

U SAMOM VRHU PO BROJU PODNIJETIH PREDSTAVKI

EU saopštava da dok Crna Gora generalno nije pogodjena značajnim zaostatkom u rješavanju sudskih predmeta, cifre za 2017. dosad ukazuju da postoji pad produktivnosti. Treba nastaviti s mjerama za unapređenje efikasnosti pravosuđa kako bi se sudovima omogućilo da iznesu upliv predmeta i da dalje redukuju broj predmeta koji su u postupku.

Crna Gora se nalazi u samom vrhu po podnijetim predstavkama Sudu za ljudska prava u Strazburu po glavi stanovnika. Ostvarivanje obaveza iz ovih poglavlja, dopriniće bržem i efikasnijem, rješavanje postupaka u Crnoj Gori smanjiće vrijeme ostvarivanja prava i čekanja na pravdu građanima Crne Gore.

KORUPCIJA POJELA VRTIĆE I ŠKOLE

Iako su ostvareni početni rezultati u oblasti suzbijanja korupcije na visokom nivou i nekih oblika organizovanog kriminala, u nekoliko oblasti uticaj zakonodavnih i institucionalnih reformi još uvi-jek nije u potpunosti vidljiv a bilans ostvarenih rezultata je još uvijek ograničen, ocjene su Evropske komisije. Izvještaj o radu Tužilačkog savjeta i Državnog tužilaštva za 2017. godinu pokazuje da je tužilaštvo u protekloj godini u radu imalo 989 predmeta od kojih je optužni pri-jedlog podnijet samo u tri slučaja, a neposredna optužnica samo u jednom slučaju.

Do sada je služenje zatvorske kazne počelo šest lica osuđenih u slučajevima korupcije na vi-sokom nivou. Šef budvanske kriminalne grupe Svetozar Marović je po osnovu dva sporazuma, ukupno osuđen na četiri godine i tri mjeseci zatvora, 100.000 eura novčane kazne, plaćanje sudskih troškova i naloženo mu je da vrati državi nešto više od million eura iako se sumnja da se šteta koju je prouzrokovao nezakonitim činjenjem mjeri stotinama miliona eura. Poređenja radi, od tog novca su se mogli izgraditi svi nedostajući vrtići i škole u Crnoj Gori.

SUDSKE ODŠTETE UMJESTO “KANADERA”

Prema izvještajima Ministarstva pravde, Crna Gora je u periodu 2012-2016. godina isplatila blizu 300.000 eura po osnovu sporazuma između države, odnosno Ministarstva pravde i ljudi koji su neosnovano bili u pritvoru. Sa druge strane, generalna direktorica Direktorata za pravosuđe Marijana Laković dopunjuje tu računicu podacima o šteti koja zbirno sa sudskim pre-sudama, u periodu 2012-2015, iznosi nešto oko pet miliona eura.

Ako uzmemo i činjenicu da je u periodu 2007-2011 isplaćeno preko 3,5 miliona eura koje je, po osnovu sudskih presuda isplatila država prema navodima NVO Akcija za ljudska prava, dolaz-imo do podatka da je za period od 2007. godine do 2016. godine isplaćeno na osnovu neosno-vanih lišenja slobode oko devet miliona eura.

Za ovu cifru Crna Gora je mogla da kupi 150 vozila hitne pomoći ili skoro četiri mala aviona za gašenje požara- air tractor AT-802.

Iz novinarskog ugla

U poređenju sa ostalim zemljama, čak i u regionu, moglo bi se reći da u Crnoj Gori formalno mediji imaju veliku slobodu u radu. Ipak, o slobodi medija u Crnoj Gori ne može se govoriti sve dok se većina novinara u toku rada suočava sa strahom zbog mogućih napada ili sa cenzurom ili samocenzurom. Podsjećam i da je naše istraživanje drugu godinu za redom pokazalo da se naše koleginice i kolege suočavaju sa samocenzurom i da na njih posredno, putem urednika, utiču vlasnici, oglavljavači, biznismeni... O slobodi medija se ne može govoriti ni ako imamo u vidu da su zarade u medijima manje od državnog prosjeka. SMCG već duže vrijeme ukazuje i na problem finansiranja medija, posebno lokalnih, kao i na problem ugrožene nezavisnosti novinara.

Većina zakona koji se tiču medijske scene su dobri, ali je problem u tome što se oni nedovoljno ili u potpunosti ne primjenjuju, uglavnom zbog slabosti sistema. Nadam se da će izmjenama Zakona o medijima i Zakona o RTCG-u, koje su u toku, kao i najavljenim izmjenama Zakona o elektronskim medijima doći do promjena koje će nas približiti nekim evropskim standardima.

Smatramo da samo zadovoljni novinari mogu biti slobodni. O slobodi medija bespredmetno je govoriti dok imamo brojne novinare u Crnoj Gori koji imaju male plate ili im čak kasne po nekoliko mjeseci i to ne njihovom krivicom. Politički i ekonomski pritisci se usložnjavaju i potrebno je izmjenama zakona osigurati novinarsku i uredničku autonomiju.

Marijana Camović, predsjednica Sindikata medija

Razliku između posljednjih optimističnih izjava evropskih zvaničnika, poput Federike Mogerini, o napretku Crne Gore koja je „regionalni igrac“ i nikad oštrijih ocjena iz novog Izveštaja o napretku, jednostavno je objasniti.

Ovaj saziv Evropske komisije (EK), Evropskog parlamenta (EP) i funkcionera Unije ulazi u posljednju godinu mandata. Treba misliti na otpremnine i političku zaostavštinu koja je više nego skromna. Vjerovatno otvaranje pregovora sa Makedonijom i Albanijom nije nešto što će impresionirati Evropljane, još manje svijet. Zato je potrebno napraviti pomak u normalizaciji odnosa Kosova i Srbije. A tu Crna Gora, konkretno izabrani predsjednik Milo Đukanović, može dosta uraditi s obzirom na njegove lične relacije sa Hašimom Tačijem i Aleksandrom Vučićem. I zato se Mogerini sastala sa Đukanovićem, iako je još samo partijski funkcioner, i zato anestezirajuće poruke crnogorskoj javnosti.

Novi saziv EP, koji se bira krajem maja sljedeće godine, a samimi tim i saziv Komisije i ostalih funkcija u EU biće znatno drugačiji - bez Britanaca, sa mnogo više euroskeptika i realista kada je u pitanju Zapadni Balkan. To bi završetak pregovora Crne Gore sa EU moglo učiniti znatno težim, posebno u ključnim poglavljima 23 i 24.

Zato crnogorsku vlast čeka da riješi sve one izazove koje EK rutinski ponavlja godinama - od afere „Snimak“, preko slobode izražavanja u kojoj posljednje godine „nema napretka“, do novih izazova - rješavanja pitanja kredibiliteta, nezavisnosti i odabira prioriteta u radu Agencije za sprječavanje korupcije ili mjerljivih rezultata u sprječavanju pranja novca i trgovine ljudima.

Na osnovu dosadašnjih iskustava Crne Gore na njenom već rekordno dugom pregovaračkom putu sa EU, vladajuća elita ima razloga da se nada drugačijem scenariju - prolasku ispod radara EU zahvaljući geostrateškim igricama, poput Rumunije ili Bugarske. U tom slučaju, jedina srednjoročna korist Crne Gore od evropskih integracija može biti liberalizacija tržišta rada i jednostavniji odlazak naših građana na plantaže mandarina u Španiju ili na građevine u Njemačkoj.

Na proevropskim snagama u Crnoj Gori, oličenim prvenstveno u civilnom sektoru, je da izvrše pritisak na crnogorske vlasti, na EK i članice EU, da se ne dozvoli ovaj drugi put. Crnoj Gori su neophodne suštinske promjene u pravasuđu i osnovim pravima i pravdi, slobodi i bezbjednosti.

Vladan Žugić, novinar i kolumnista ND Vijesti

Foto: Vijesti.me

Suštinski pokazatelji stvarnog stanja u pregovaračkim poglavljima 23 i 24 treba da budu procesi koji suzbijaju uticaj organizovanog kriminala na politiku, vršenje vlasti i rad institucija, kao i pravosnažne preseude protiv pojedinaca koji su zloupotrijebili položaj u državnim organima da bi sebi pribavili korist. Ključna stvar u tom procesu su finansijske istrage i oduzimanje

imovinske koristi proporcionalno šteti koji je nanijeta društvu. Ta proporcionalnost mnoge bi javne funkcionere, koji su krišili zakon, dovela do situacije da testiraju mogućnost preživljavanja po potrošačkoj korpi MONSTAT-a.

Takvi rezultati nedostaju kako bi proces pristupanja EU imao dugoročne pozitivne efekte na društvo. Prepreka do postizanja mjerljivih rezultata je nedostatak političke volje, ali posmatrajući aktuelne procese jasno se vidi i nedostatak stručnosti u institucijama, što je opet posljedica političke volje da partijska pripadnost bude jedan od važnih kriterijuma za zapošljavanje.

Fer je napomenuti da je određenih pomaka bilo u istragama Specijalnog tužilaštva ukoliko to uporedimo sa prethodnim periodom. Ali jasno je da period prije formiranja specijalnog odjeljenja djeluje kao „doba prje Hrista“ u kojem učinak nije bio vidljiv. Nakon opsežnih istraga u slučaju OKG iz Budve, od kojih neke još traju, Specijalno tužilaštvo je dobilo predmet koji im je zarobio najveći dio raspoloživih resursa. Zbog toga je zamah, koji je trebalo iskoristiti nakon budvanskih slučajeva, naglo zaustavljen. Suđenje za pokušaj terorizma na dan izbora 2016 godine ima razorni uticaj na potencijale Specijalnog tužilaštva. Odjeljenje formirano radi borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, razarajućih kancerova ovog društva, moralo je da pređe na klizavi teren dokazivanja terorizma. I to pred javnošću koja proces, u većinskom dijelu, posmatra potpuno neobjektivno jer su navijački tabori formirani po emotivnoj pripadnosti i liniji viševjekovne podjele koju nijedan sud ili proces, tokom naše istorije, nijesu uspjeli da izbrišu.

Nakon više godina istraga podignuta je i optužnica protiv bivšeg gradonačelnika Podgorice Miomira Mugoše. I sve upućuje na to da proces protiv Mugoše neće biti „suđenje vijeka“, već da će se odvijati u sjenci suđenja za pokušaj terorizma. To je simbolička slika aktuelnog stanja u oblastima koje obuhvataju poglavla 23 i 24.

Mirko Bošković, urednik emisije "Mehanizam", TVCG

Timovi radnih grupa za pregovaračka poglavlja 23 i 24

RADNA GRUPA ZA POGLAVLJE 23

Šef Radne grupe

- ◆ **Marijana Laković-Drašković**, generalni direktor Direktorata za pravosuđe u Ministarstvu pravde,

Članovi

- ◆ **Momir Jauković**, načelnik Direkcije za organizaciju pravosuđa u Ministarstvu pravde, koordinator za oblast pravosuđa;
- ◆ **Biljana Vuksanović**, samostalni savjetnik u Ministarstvu pravde, koordinator za oblast pravosuđa;
- ◆ **Grozdana Laković**, načelnik Odsjeka za prevenciju korupcije, praćenje propisa i davanje mišljenja na propise iz oblasti antikorupcije u Agenciji za sprječavanje korupcije, koordinator za oblast prevencije korupcije;
- ◆ **Mladen Tomović**, načelnik Odsjeka za integritet i lobiranje u Agenciji za sprječavanje korupcije, koordinator za oblast prevencije korupcije;
- ◆ **Dušan Drakić**, načelnik Odsjeka za praćenje mjera kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, koordinator za oblast prevencije korupcije;
- ◆ **Oliver Bodven**, samostalni savjetnik u Ministarstvu pravde, koordinator za oblast represeije korupcije;
- ◆ **Maja Tomić**, načelnik Direkcije za međunarodno-pravnu saradnju i evropske integracije u Ministarstvu pravde, koordinator za oblast temeljnih prava;
- ◆ **Nataša Ćuković**, samostalni savjetnik u Ministarstvu pravde, koordinator za oblast temeljnih prava;
- ◆ **Sanja Boreta**, sekretar Vrhovnog suda Crne Gore, koordinator za mjere iz nadležnosti sudstva;

- ◆ **Aleksandar Jovićević**, generalni sekretar Skupštine Crne Gore, koordinator za mjere iz nadležnosti Skupštine;
- ◆ **Nina Milović**, načelnik Direkcije za organizaciju i funkcionisanje zdravstvene zaštite u Ministarstvu zdravlja, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva zdravlja i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Tamara Tovjanin**, samostalni savjetnik u Ministarstvu prosvjete, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva prosvjete i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Denisa Mahmutović**, savjetnik u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Ana Banović**, načelnik Odjeljenja za evropske integracije u Ministarstvu finansija, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva finansija i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Blanka Radošević-Marović**, generalni direktor Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Milica Milutinović**, samostalni savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Marija Vlaović**, samostalni savjetnik u Ministarstvu kulture, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva kulture i organa nad kojima to Ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Dragana Tomić**, viši policijski inspektor I klase u Upravi policije, koordinator za mjere iz nadležnosti Uprave policije;
- ◆ **Radule Kojović**, sudija Vrhovnog suda Crne Gore;
- ◆ **Branka Lakočević**, predsjednik Upravnog suda Crne Gore;
- ◆ **Boško Bašović**, savjetnik u Vrhovnom sudu Crne Gore;
- ◆ **Leon Đokaj**, generalni direktor Direktorata za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava;
- ◆ **Biljana Pejović**, načelnik Odjeljenja za rodnu ravnopravnost u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava;
- ◆ **Sokolj Beganj**, samostalni savjetnik u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava;
- ◆ **Darko Drašković**, samostalni savjetnik u Sekretarijatu Sudskog savjeta;
- ◆ **Ljiljana Klikovac**, rukovodilac Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici;
- ◆ **Ana Bošković**, državni tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici;
- ◆ **Jelena Đaletić**, državni tužilac u Višem državnom tužilaštvu u Podgorici;
- ◆ **Tatjana Savković**, sekretar Sekretarijata Tužilačkog savjeta;

- ◆ **Miloš Šoškić**, državni tužilac u Višem državnom tužilaštvu u Podgorici;
- ◆ **Violeta Berišaj**, načelnik Direkcije za politička pitanja EU u Ministarstvu evropskih poslova;
- ◆ **Danica Mijatović**, predstavnik Ministarstva evropskih poslova;
- ◆ **Nataša Radonjić**, v.d. generalnog direktora Direktorata za izvršenje krivičnih sankcija u Ministarstvu pravde;
- ◆ **Đina Popović**, portparol Ministarstva pravde;
- ◆ **Lidija Mašanović**, načelnik Odjeljenja za planiranje, programiranje i implementaciju projekata koji se finansiraju iz međunarodnih i IPA fondova u Ministarstvu pravde;
- ◆ **Ibrahim Smailović**, sudija Osnovnog suda u Podgorici;
- ◆ **Zoran Čizmović**, načelnik Odjeljenja za zaštitu podataka o ličnosti u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Jadranka Rakočević**, samostalni savjetnik u Ministarstvu finansija;
- ◆ **Danilo Gvozdenović**, generalni direktor Direktorata za građevinarstvo u Ministarstvu održivog razvoja i turizma;
- ◆ **Tatjana Vujošević**, rukovodilac Direkcije za strateski razvoj građevinarstva u Ministarstvu održivog razvoja i turizma;
- ◆ **Gorda Bakić**, samostalni savjetnik u Ministarstvu ekonomije;
- ◆ **Milica Baletić**, samostalni savjetnik u Ministarstvu javne uprave;
- ◆ **Jelena Globarević**, samostalni savjetnik u Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore;
- ◆ **Maja Milošević**, direktor Sekretarijata Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu;
- ◆ **Jadranka Đurković**, pomoćnik direktora Uprave za kadrove;
- ◆ **Sandra Milić**, samostalni savjetnik u Upravi za inspekcijske poslove;
- ◆ **Ivan Krkeljić**, generalni sekretar Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore;
- ◆ **Aleksa Ivanović**, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i sloboden pristup informacijama;
- ◆ **Biljana Božić**, šef Odsjeka za pristup informacijama u Agenciji za zaštitu ličnih podataka i sloboden pristup informacijama;
- ◆ **Jadranka Delibašić**, državni revizor u Državnoj revizorskoj instituciji;
- ◆ **Maja Karas-Bošković**, načelnik Odsjeka za sprječavanje sukoba interesa javnih funkcionera u Agenciji za sprječavanje korupcije;
- ◆ **Slavica Mirković**, sekretar Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu u Skupštini Crne Gore;
- ◆ **Mara Bogavac**, pomoćnik direktora Uprave za javne nabavke;
- ◆ **Miljan Perović**, direktor Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija;

- ◆ **Ana Novaković**, izvršni direktor Nevladine organizacije Centar za razvoj nevladinih organizacija;
- ◆ **Ana Nenezić**, član Nevladine organizacije Centar za građansko obrazovanje;
- ◆ **Hasnija Simonović**, predsjednik Udruženja sudija Crne Gore;
- ◆ **Dina Bajramspahić**, član Nevladine organizacije Institut Alternativa;
- ◆ **Tamara Durutović**, član Upravnog odbora Advokatske komore Crne Gore;
- ◆ **Marina Vujačić**, izvršni direktor Unije mladih sa hendihepom Crne Gore;
- ◆ **Nikoleta Tomović**, izvršni direktor Centra za monitoring i istraživanje;
- ◆ **Maja Raičević**, izvršni direktor Centra za ženska prava;
- ◆ **Vuk Maraš**, član Nevladine organizacije MANS;
- ◆ **Jovana Marović**, izvršni direktor Politikon mreže;
- ◆ prof. dr **Velimir Rakočević**, dekan Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore.

RADNA GRUPA ZA POGLAVLJE 24

Šef Radne grupe

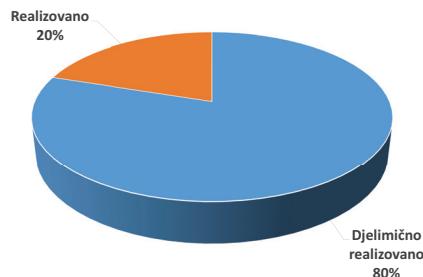
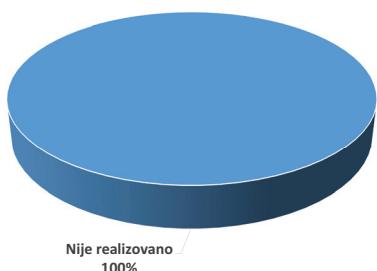
- ◆ Šef Radne grupe **Tanja Ostojić**, v.d. generalnog direktora Direktorata za međunarodnu saradnju i evropske integracije u Ministarstvu unutrašnjih poslova,

Članovi

- ◆ **Dragan Dašić**, načelnik Direkcije za strance, migracije i readmisiju u Ministarstvu unutrašnjih poslova, koordinator za oblast migracija (regularne i neregularne migracije, readmisija);
- ◆ **Miloš Talović**, samostalni savjetnik u Direkciji za azil u Ministarstvu unutrašnjih poslova, koordinator za oblast azila;
- ◆ **Borjanka Simičević**, direktor Direkcije za vize, prelete i tranzit u Ministarstvu vanjskih poslova, koordinator za oblast vizne politike;
- ◆ **Milan Paunović**, načelnik Odjeljenja za integrisano upravljanje granicom i graničnim prelazima u Ministarstvu unutrašnjih poslova, koordinator za oblast vanjskih granica i Šengena;
- ◆ **Ognjen Mitrović**, samostalni savjetnik u Ministarstvu pravde, koordinator za oblast pravosudne saradnje u građanskim i krivičnim stvarima;
- ◆ **Dejan Đurović**, glavni policijski inspektor, rukovodilac Odsjeka za međunarodnu policijsku sara;
- ◆ **Dragan Radonjić**, glavni policijski inspektor, rukovodilac Specijalnog policijskog odjeljenja u Upravi policije, koordinator za oblast borbe protiv organizovanog kriminala;
- ◆ **Mladen Marković**, glavni policijski inspektor, rukovodilac Operativnokomunikacionog centra u Upravi policije, koordinator za oblast borbe protiv terorizma;
- ◆ **Dejan Knežević**, glavni policijski inspektor, rukovodilac Odsjeka za borbu protiv droge u Upravi policije, koordinator za oblast saradnje u oblasti droga;
- ◆ Jasna Sekulić, rukovoditelj Nacionalne kancelarije za droge u Ministarstvu zdravlja, koordinator za oblast saradnje u oblasti droga;
- ◆ **Rade Lazović**, načelnik Odsjeka za obavještajni rad u Upravi carina, koordinator za oblast carinske saradnje;
- ◆ **Aleksandar Jovićević**, generalni sekretar Skupštine Crne Gore, koordinator za mјere iz nadležnosti Skupštine;
- ◆ **Alma Adrović**, načelnik Direkcije za NATO i EU u Ministarstvu odbrane, koordinator za mјere iz nadležnosti Ministarstva odbrane i organa nad kojima to ministarstvo vrši nadzor;

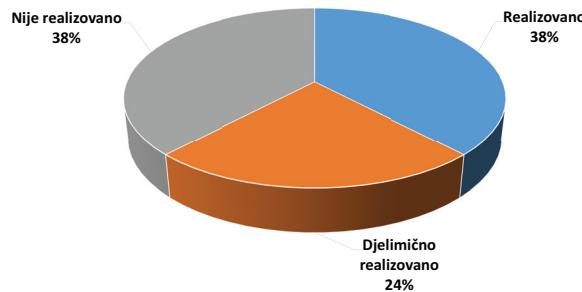
- ◆ **Ana Banović**, načelnik Odjeljenja za evropske integracije u Ministarstvu finansija, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva finansija i organa nad kojima to ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Irena Milošević**, samostalni savjetnik u Ministarstvu pravde, koordinator za mjere iz nadležnosti Ministarstva pravde i organa nad kojima to ministarstvo vrši nadzor;
- ◆ **Jadranka Đurković**, pomoćnik direktora Uprave za kadrove, koordinator za mjere iz nadležnosti Uprave za kadrove;
- ◆ **Boban Šaranović**, pomoćnik direktora Javne ustanove Viša stručna škola „Poličkska akademija“, koordinator za mjere iz nadležnosti te ustanove;
- ◆ **Emir Dacić**, pomoćnik direktora Uprave za imovinu, koordinator za mjere iz nadležnosti Uprave za imovinu;
- ◆ **Dragana Đurišić**, načelnik Direkcije za strateško-razvojne i normativne poslove u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Tatjana Drobnjak**, načelnik Službe za informacione tehnologije u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Ivana Đ. Kovačević**, šef Kabineta ministra u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Miloš Radonjić**, šef Odsjeka za unutrašnje tržiste i sektorske politike u Direktoratu za pristupanje EU u Ministarstvu evropskih poslova;
- ◆ **Željko Šofranac**, direktor Uprave za zbrinjavanje izbjeglica;
- ◆ **Kristina Baćović**, pomoćnik direktora Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- ◆ **Zoran Ulama**, rukovodilac Nacionalne kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima i Nacionalni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima;
- ◆ **Dražen Burić**, državni tužilac u Vrhovnom državnom tužilaštvu;
- ◆ **Indira Lekić**, samostalni savjetnik u Ministarstvu finansija;
- ◆ **Milica Čvorović**, samostalni savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Milica Milutinović**, samostalni savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Tijana Madžgalj**, samostalni savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova;
- ◆ **Nebojša Mrvaljević**, viši policijski inspektor I klase u Odsjeku za granične provjere u Upravi policije;
- ◆ **Dejan Bojić**, viši policijski inspektor I klase u Odsjeku za strance, vize i suzbijanje nezakonitih migracija u Upravi policije;
- ◆ **Duško Jovićević**, upravnik Centra za azil;
- ◆ **Zorana Baćović**, sekretar Odbora za bezbjednost i odbranu Skupštine Crne Gore;
- ◆ **Milena Šćekić**, predstavnik Crvenog krsta Crne Gore.

Realizacija mjera u oblastima

Jednobraznost statističkih podataka

Zaštita lica koja prijavljuju korupciju

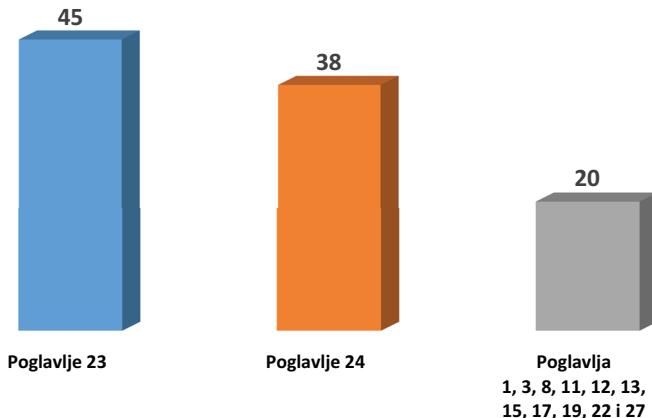

Procesuiranje ratnih zločina pred domaćim organima

► Izvor: MANS

Koliko su pregovaračka poglavila 23. i 24. zahtijevna najbolje se vidi na sledećem grafikonu:

Broj mjerila za otvaranje i tranzicionih mjerila

► Izvor: predavanje prof. dr Gordane Đurović, 12. februar 2018.

Broj mjerila za zatvaranje 26 pregovaračkih poglavila je 74.

Izvori

- ◆ www.eu.me
- ◆ www.mans.co.me
- ◆ https://eeas.europa.eu/delegations/montenegro_en
- ◆ www.gov.me
- ◆ www.gamn.org
- ◆ "Evropska unija i Crna Gora", prof. dr Gordana Đurović, Podgorica, januar 2016.
- ◆ <http://www.mvep.hr/hr/hrvatska-i-europska-unija/pregovori/kako-smo-pregovarali>

